

**UCHWAŁA NR XXIII/212/2026
RADY MIEJSKIEJ W TOSZKU**

z dnia 30 kwietnia 2026 r.

**w sprawie przyjęcia sprawozdania z realizacji "Gminnego Programu Opieki nad Zabytkami
Gminy Toszek na lata 2022-2025" za okres 2024-2025**

Działając na podstawie art. 18 ust. 1, ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz. U. z 2025 r. poz. 1153 z późn. zm.) w związku z art. 87 ust. 5 ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (t.j. Dz. U. z 2024 r. poz. 1292 z późn. zm.), na wniosek Burmistrza Toszka

**Rada Miejska w Toszku
uchwała, co następuje:**

§ 1. Przyjmuje się sprawozdanie z realizacji "Gminnego Programu Opieki nad Zabytkami Gminy Toszek na lata 2022-2025" za okres 2024-2025 w brzmieniu stanowiącym załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Toszka.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

**Przewodniczący Rady
Miejskiej w Toszku**

Rafał Kucharczyk

Sprawozdanie z realizacji
„Gminnego Programu Opieki nad Zabytkami
Gminy Toszek na lata 2022-2025”
za okres 2024-2025

Spis treści

Wprowadzenie.....	3
§ 1. PRIORYTET I: KONSEKWENTNE I PLANOWE REALIZOWANIE ZADAŃ KOMPETENCYJNYCH SAMORZĄDU DOTYCZĄCYCH OPIEKI NAD ZABYTKAMI JAKO POTWIERDZENIA UZNANIA ZNACZENIA DZIEDZICTWA KULTUROWEGO DLA ROZWOJU GMINY TOSZEK.....	4
1. Kierunek działania I.1 Zapewnienie warunków prawnych i organizacyjnych umożliwiających trwale zachowanie zabytków oraz ich zagospodarowanie i utrzymanie	4
2. Kierunek działania: I.2 Kontrola stanu zachowania i przeznaczenia zabytków.....	6
§ 2. PRIORYTET II. REWALORYZACJA DZIEDZICTWA KULTUROWEGO GMINY TOSZEK JAKO WAŻNY CZYNNIK ROZWOJU SPOŁECZNO- GOSPODARCZEGO	9
1. Kierunek działania II.3 Zahamowanie procesów degradacji zabytków i doprowadzenie do poprawy stanu ich zachowania	9
2. Kierunek działania II.4 „Współpraca z użytkownikami i właścicielami budynków zabytkowych mająca na celu poprawę stanu zachowania i utrzymania substancji mieszkaniowej”	24
3. Kierunek działania II.5 „Współpraca z rządowymi służbami ochrony zabytków”	24
§ 3. PRIORYTET III: SPRAWNE I NOWOCZESNE ZARZĄDZANIE ZASOBEM DZIEDZICTWA KULTUROWEGO.....	28
1. Kierunek działania III. 6 Wykorzystanie walorów kulturowych i przyrodniczych miasta w tworzeniu oferty turystycznej.....	28
2. Kierunek działania III. 7 Integracja środowiska przyrodniczego i kulturowego w zagospodarowaniu przestrzeni.....	33
§ 4. PRIORYTET IV: DZIAŁANIA EDUKACYJNE SKIEROWANE DO SPOŁECZNOŚCI LOKALNYCH W CELU BUDOWANIA TOŻSAMOŚCI KULTUROWEJ ORAZ PROMOCJA ZEWNĘTRZNA WARTOŚCI KULTUROWYCH REGIONU.....	35
1. Kierunek działania IV. 8 Kształcenie i edukacja dzieci, młodzieży i dorosłych na rzecz ochrony zabytków	35
2. Kierunek działania IV. 9 Utworzenie bazy danych o niematerialnych zabytkach Gminy Toszek	61
Podsumowanie	68

Wprowadzenie

„Gminny Program Opieki nad Zabytkami Gminy Toszek na lata 2022-2025” (dalej: „Program”) został uchwalony przez Radę Miejską w Toszku Uchwałą nr XXXV/451/2021 z dnia 24 listopada 2021 r. (Dz. Urz. Woj. Śl. z 2021 r., poz. 7469), która weszła w życie z dniem 1 stycznia 2022 r.

Zgodnie z art. 87 ust. 5 ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (t.j. Dz. U z 2024 r. poz. 1292 z późn. zm., dalej: „u.o.z.o.z.”) organ wykonawczy sporządza, co dwa lata, sprawozdanie z realizacji Programu, które przedstawia radzie gminy. Niniejsze sprawozdanie obejmuje drugi okres sprawozdawczy, tj. za lata 2024-2025.

Sprawozdanie z realizacji w/w Programu za okres dwóch lat, tj. 2024-2025, zostało sporządzone w oparciu o przepisy u.o.z.o.z. oraz informacje złożone przez pracowników Urzędu Miejskiego w Toszku i jednostek organizacyjnych Gminy Toszek, w których zarządzie znajdują się zabytki nieruchome lub które w swojej bieżącej działalności prowadzą działania informacyjne, popularyzacyjne i edukacyjne dotyczące opieki nad zabytkami.

Program określa kierunki podejmowanych przez samorząd działań, mających na celu szeroko pojętą ochronę dziedzictwa kulturowego. W dokumencie zostały określone priorytety, w ramach których wytyczono kierunki działań, a na ich podstawie zadania do realizacji przez Gminę Toszek:

- 1) Priorytet I: Konsekwentne i planowe realizowanie zadań kompetencyjnych samorządu dotyczących opieki nad zabytkami jako potwierdzenia uznania znaczenia dziedzictwa kulturowego dla rozwoju Gminy Toszek;
- 2) Priorytet II: Rewaloryzacja dziedzictwa kulturowego Gminy Toszek jako ważny czynnik rozwoju społeczno-gospodarczego;
- 3) Priorytet III: Sprawne i nowoczesne zarządzanie zasobem dziedzictwa kulturowego;
- 4) Priorytet IV: Działania edukacyjne skierowane do społeczności lokalnych w celu budowania tożsamości kulturowej oraz promocja zewnętrzna wartości kulturowych regionu.

Rysunek 1

Widok na centrum miasta z lotu ptaka

źródło: archiwum Urzędu Miejskiego w Toszku

§ 1. PRIORYTET I: KONSEKWENTNE I PLANOWE REALIZOWANIE ZADAŃ KOMPETENCYJNYCH SAMORZĄDU DOTYCZĄCYCH OPIEKI NAD ZABYTKAMI JAKO POTWIERDZENIA UZNANIA ZNACZENIA DZIEDZICTWA KULTUROWEGO DLA ROZWOJU GMINY TOSZEK.

1. Kierunek działania I.1 Zapewnienie warunków prawnych i organizacyjnych umożliwiających trwale zachowanie zabytków oraz ich zagospodarowanie i utrzymanie

1) Zadanie: „Okresowa aktualizacja Planu ochrony zabytków na wypadek konfliktu zbrojnego i sytuacji kryzysowych”

Plan ochrony zabytków na wypadek zagrożeń został zaktualizowany w latach 2022-2023 przez Referat Urzędu Stanu Cywilnego, Spraw Obywatelskich i Bezpieczeństwa Publicznego Urzędu Miejskiego w Toszku. Plan ma na celu ujęcie stanu posiadanych zasobów podlegających ochronie, ukazanie rozmieszczenia tychże zasobów oraz określenie zagrożeń i sposobów ochrony poszczególnych zabytków.

W latach 2024-2025 nie dokonano aktualizacji Planu Ochrony Zabytków na Wypadek Konfliktu Zbrojnego i Sytuacji Kryzysowych, z uwagi na brak zmian wymagających modyfikacji.

2) Zadanie: „Zadania dla gminnej ewidencji zabytków”

Gminną ewidencją zabytków objętych jest 245 obiektów znajdujących się w granicach administracyjnych Gminy Toszek, w tym 38 z nich wpisano do rejestru zabytków województwa śląskiego, gdyż są to jedne z najcenniejszych elementów krajobrazu kulturowego na terenie gminy. Samo miasto Toszek zostało wpisane do w/w rejestru zabytków w 1953 r. ze względu na swój charakterystyczny układ urbanistyczny, ruralistyczny, ciekawą architekturę obronną oraz zabudowę mieszczańską, a także ze względu na niezwykle warunki krajobrazowo-przyrodnicze.

a) Zakładanie nowych kart adresowych dla zabytków dotychczas nierozpoznanych i nieuwzględniających w ewidencji, a istotnych dla obrazu dziedzictwa kulturowego na terenie gminy

W okresie sprawozdawczym nie założono nowych kart adresowych dla zabytków.

b) Systematyczne uzupełnianie kart adresowych o uzyskane nowe dane i aktualizowaną w przypadku zmian w wyniku rozbiórek i remontów dokumentację fotograficzną

Gminną Ewidencję Zabytków Gminy Toszek przyjęto Zarządzeniem nr 0050.32.2018 Burmistrza Toszka z dnia 12 lutego 2018 r. W okresie sprawozdawczym była ona kilkakrotnie aktualizowana:

- Zarządzeniem nr 0050.10.2024 Burmistrza Toszka z dnia 9 stycznia 2024 r., którym wprowadzono zmianę numeru rejestru na:
  - A/1319/23, pod którym obiekt nieruchomy – dwór murowany z pierwszej połowy XIX wieku, klasycystyczny, w Paczynie jest wpisany do księgi rejestru zabytków nieruchomych województwa śląskiego („A”);
  - A/1317/23, pod którym obiekt nieruchomy - obora murowana z pierwszej połowy XIX wieku, klasycystyczna, w Paczynie jest wpisana do księgi rejestru zabytków nieruchomych województwa śląskiego („A”);

- A/1318/23, pod którym obiekt nieruchomy - oficyna dworska (zachodnia) z pierwszej połowy XIX wieku, klasycystyczna, w Paczynie jest wpisana do księgi rejestru zabytków nieruchomych województwa śląskiego („A”);
- Zarządzeniem nr 0050.182.2025 Burmistrza Toszka z dnia 15 lipca 2025 r., którym wprowadzono zmianę numeru rejestru na: A/1579/25, pod którym obiekt nieruchomy – budynek mieszkalny/dawny dom inspektorów dworskich/ z XIX wieku, klasycystyczny, przy ul. Strzeleckiej 19 w Toszku jest wpisany do księgi rejestru zabytków nieruchomych województwa śląskiego ("A");
- Zarządzeniem nr 0050.278.2025 Burmistrza Toszka z dnia 15 października 2025 r., którym wprowadzono n/w zmiany w wykazie obiektów zabytkowych Gminy Toszek, stanowiącym załącznik do Zarządzenia:
  - w pozycji nr 1 dotyczącej obiektu nieruchomego - kapliczki domkowej, przy ul. Wiejskiej/ul. Leśnej w Boguszycach - dokonano zmiany nr ewid. działki na: 66;
  - w pozycji nr 11 dotyczącej obiektu nieruchomego - kapliczki św. Jana Nepomucena z wieżyczką na sygnaturkę, przy ul. Wiejskiej (obok nr 13) w Kotliszowicach – dokonano zmiany nr ewid. działki na: 274/86;
  - w pozycji nr 17 dotyczącej obiektu nieruchomego - dwór przy ul. Gliwickiej 13 w Kotulinie – dokonano zmiany w nazwie obiektu na: dwór (obecnie szkoła);
  - w pozycji nr 29 dotyczącej obiektu nieruchomego - kapliczki przydrożnej przy ul. Toszeckiej/ul. Szkolnej w Ligocie Toszeckiej – dokonano zmiany nr ewid. działki na: 503/45;
  - w pozycji nr 33 dotyczącej obiektu nieruchomego - cmentarz rzymsko-katolicki przy ul. Leśniczówka w Paczynie - dokonano zmiany nr ewid. działki na: 1314/159, 1316/159;
  - w pozycji nr 40 dotyczącej obiektu nieruchomego - krzyż przydrożny przy ul. Wiejskiej/ ul. Leśnej w Paczynie - dokonano zmiany nr ewid. działki na: 309/54;
  - w pozycji nr 45 dotyczącej obiektu nieruchomego - krzyż przydrożny z postacią Jezusa i figurą Matki Boskiej w niszy przy ul. Wiejskiej (przy granicy gminy z Pyskowicami) w Paczynie - dokonano zmiany nr ewid. działki na: 713/44;
  - w pozycji nr 47 a dotyczącej obiektu nieruchomego - krzyż przydrożny przy ul. Wiejskiej/ ul. Leśnej w Pawłowicach - dokonano zmiany nr ewid. działki na: 193/6;
  - w pozycji nr 64 a dotyczącej obiektu nieruchomego - kapliczka św. Jana Nepomucena przy ul. Wiejskiej (obok cmentarza) w Pniowie - dokonano zmiany nr ewid. działki na: 52;
  - w pozycji nr 65 dotyczącej obiektu nieruchomego - obelisk przy ul. Wiejskiej (obok cmentarza) w Pniowie - dokonano zmiany nr ewid. działki na: 845/312;
  - w pozycji nr 67 dotyczącej obiektu nieruchomego - krzyż pamięci przy ul. Wiejskiej (droga do folwarku) w Pniowie - dokonano zmiany nr ewid. działki na: 950/42;
  - w pozycji nr 94 dotyczącej obiektu nieruchomego - kapliczka wnękowa przy ul. Dworcowej/ul. Polnej w Toszku - dokonano zmiany nr ewid. działki na: 132/6, 424/25;
  - w pozycji nr 109 obiektu nieruchomego - budynek mieszkalny przy ul. Gliwickiej 24 w Toszku - dokonano zmiany nr ewid. działki na: 1710/203, 1711/203;

- w pozycji nr 128 dotyczącej obiektu nieruchomego - kapliczka przy ul. Konopnickiej (koło nr 29) w Toszku - dokonano zmiany nr ewid. działki na: 436/38;
- w pozycji nr 147 a dotyczącej obiektu nieruchomego - stodoła przy ul. Młyńskiej/ul. Podwale w Toszku - dokonano zmiany nr ewid. działki na: 1690/22;
- w pozycji nr 196 dotyczącej obiektu nieruchomego - Dom Bractwa Strzeleckiego przy ul. Strzeleckiej 21 w Toszku - dokonano zmiany nr ewid. działki na: 192/11;
- w pozycji nr 197 dotyczącej obiektu nieruchomego - Dom Dolny przy ul. Strzeleckiej 23 w Toszku - dokonano zmiany nr ewid. działki na: 207/11;
- w pozycji nr 211 dotyczącej obiektu nieruchomego - budynek mieszkalny przy ul. Tarnogórskiej 2 w Toszku - dokonano zmiany nr ewid. działki na: 1739/193;
- w pozycji nr 218 obiektu nieruchomego - cmentarz ewangelicki, ob.komunalny przy ul. Wielowiejskiej w Toszku - dokonano zmiany nr ewid. działki na: 308/33, 343/32, 1399/31;
- w pozycji nr 240 dotyczącej obiektu nieruchomego - ogród przy ul. Zamkowej 10 w Toszku - dokonano zmiany nr ewid. działki na: 26, 28/27, 29/27, 140/25, 280/33, 287/11, 292/215, 574/226, 573/226;
- w pozycji nr 242 dotyczącej obiektu nieruchomego - kapliczka słupowa przy ul. Kotliszowickiej (w pobliżu folwarku) w Wilkowiczkach - dokonano zmiany nr ewid. działki na: 351/84, 16.

c) Skreślenia z ewidencji obiektów nieistniejących oraz takich, które utraciły cechy zabytkowe w wyniku modernizacji

W okresie sprawozdawczym nie dokonano skreślenia żadnych obiektów zabytkowych z ewidencji.

2. Kierunek działania: I.2 Kontrola stanu zachowania i przeznaczenia zabytków

1) Zadanie: „Kontrola stanu technicznego zabytków, których właścicielem jest gmina Toszek i sporządzenie oceny stanu ich zachowania”

W okresie sprawozdawczym budynek Urzędu Miejskiego w Toszku, Ośrodka Pomocy Społecznej w Toszku, a także budynki Centrum Kultury „Zamek w Toszku” były poddawane wszystkim wymagany Prawem budowlanym przeglądom, kontrolom stanu technicznego i instalacji, co zostało szczegółowo opisane w kolejnym zadaniu.

2) Zadanie: „Okresowa kontrola stanu technicznego i instalacji budynków zabytkowych, których właścicielem jest Gmina Toszek zgodnie z przepisami”

Budynek Urzędu Miejskiego w Toszku

- a) w roku 2024 był poddany corocznej kontroli stanu technicznego obiektu - w wyniku przeprowadzonych kontroli nie stwierdzono uwag,
- b) w roku 2025 był poddany pięcioletniej kontroli stanu technicznego obiektu - w wyniku przeprowadzonej kontroli obiekt został dopuszczony do dalszej eksploatacji, natomiast zwrócono uwagi, iż należy:

- zakonserwować skorodowane elementy stalowe zamocowane do elewacji wraz z usunięciem nieużytkowych wsporników;
- na ścianach kominów uzupełnić ubytki tynków wraz z impregnacją hydrofobową oraz usunięciem gruzu z rynien;
- w budynku gospodarczym uszczelnić nieszczelne fragmenty rynny do realizacji trzech w/w przedsięwzięć przystąpiono w roku 2025;
- c) coroczne kontrole instalacji gazowej – w wyniku kontroli nie stwierdzono uwag;
- d) coroczne kontrole przewodów kominowych – w wyniku kontroli nie stwierdzono uwag;
- e) coroczne kontrole instalacji wodociągowej przeciwpożarowej – sieci hydrantowej – nie stwierdzono nieprawidłowości.

Ponadto dla:

- a) budynku wpisanego do rejestru zabytków:
  - Toszek, ul. Strzelecka 23 w roku 2024 oraz 2025 – wykonano przegląd roczny techniczny, elektryczny, kominiarski przewodów dymowych i spalinowych. Ponadto wykonano deratyzację. Budynek został dopuszczony do użytkowania;
- b) budynków wpisanych do gminnej ewidencji zabytków:
  - Toszek, ul. Chrobrego 17/19 w roku 2024 oraz 2025 – wykonano przegląd roczny techniczny, elektryczny, kominiarski przewodów dymowych i spalinowych. Budynek został dopuszczony do użytkowania;
  - Toszek, ul. Ratuszowa 2 w roku 2024 oraz 2025 – wykonano przegląd roczny techniczny, elektryczny, gazowy, kominiarski przewodów dymowych i spalinowych. Ponadto wykonano deratyzację. Budynek został dopuszczony do użytkowania;
  - Toszek, ul. Wolności 8 w roku 2024 oraz 2025 – Budynek od 2021 r. nie został dopuszczony do użytkowania;
  - Toszek, Wolności 11 w roku 2024 oraz 2025 – wykonano przegląd roczny techniczny, gazowy, kominiarski przewodów dymowych i spalinowych. Ponadto wykonano deratyzację. Budynek został dopuszczony do użytkowania;
  - Toszek, Wolności 13 w roku 2024 oraz 2025 – wykonano przegląd roczny techniczny, gazowy, kominiarski przewodów dymowych i spalinowych. Ponadto wykonano deratyzację. Budynek został dopuszczony do użytkowania.

Centum Kultury „Zamek w Toszku”

W 2024 i 2025 r. przeprowadzone zostały okresowe kontrole stanu technicznego obiektów budowlanych (roczne).

Stan techniczny budynków:

- administracyjny – zwrócono uwagę na konieczność wykonania pilnego remontu stropu Kleina nad piwnicą oraz ścian nośnych,
- Bramny – stwierdzono należyty stan techniczny, jednak wymagany jest remont zawilgocenia ścian, kontrola gzymsów, wymiana stropu nad ostatnią kondygnacją wieży północnej,
- stajni – stwierdzono należyty stan techniczny (niezbędny remont dotyczy zawilgocenia ścian i murów),
- wieży – stwierdzono należyty stan techniczny (wymaga remontu zawilgocenie ścian).

Ponadto przeprowadzone zostały kontrole instalacji oddymiania, elektrycznej (wraz z pomiarami), kominowej, instalacji gazowej.

We wszystkich jednostkach oświatowych Gminy Toszek przeprowadzono obowiązkowe roczne kontrole stanu technicznego budynków, instalacji elektrycznej, przewodów kominowych oraz sprzętu przeciwpożarowego.

Szkoła Podstawowa w Kotulinie

Przeprowadzono roczną oraz pięcioletnią kontrolę okresową stanu technicznego budynku szkoły, mieszczącej się w zabytkowym pałacu. Kontrola wykazała, że obiekt znajduje się w stanie dobrym i dostatecznym. Budynek jest w należytym stanie technicznym, może być bezpiecznie użytkowany i nie stwarza zagrożenia dla życia ani zdrowia użytkowników. Jednocześnie wykazano konieczność przeprowadzenia niezbędnych prac remontowych. Uwagi pokontrolne dotyczyły przede wszystkim stanu nawierzchni asfaltowej, tarasu oraz zewnętrznej elewacji budynku.

W stosunku do nieruchomości, których Zarządcą Wspólnoty jest Remondis Agua Toszek Sp. z o.o., a w których udział posiada Gmina Toszek i które ujęte zostały w Gminnej Ewidencji Zabytków przeprowadzono przedstawione w poniższej tabeli przeglądy:

Tabela 1

Okresowa kontrola stanu technicznego i instalacji budynku zabytkowego - nieruchomości

L.p.	Adres Wspólnoty	Przeglądy 2024-2025	Budynek został dopuszczony do użytkowania
1	Kotliszowice, ul. Wielowiejska 3G	- techniczny roczny, - przewodów kominowych	TAK
2	Toszek, ul. B. Chrobrego 1, Rynek 22	- techniczny, - przewodów kominowych, - gazowy	TAK
3	Toszek, ul. K. Miarki 1	- techniczny, - przewodów kominowych, - gazowy	TAK
4	Toszek, ul. K. Miarki 3	- techniczny, - przewodów kominowych, - gazowy	TAK
5	Toszek, ul. K. Miarki 5	- techniczny, - przewodów kominowych, - gazowy	TAK
6	Toszek, ul. Rynek 4	- techniczny, - przewodów kominowych, - gazowy	TAK
7	Toszek, ul. Rynek 5	- techniczny, - przewodów kominowych, - gazowy	TAK
8	Toszek, ul. Rynek 7	- techniczny, - przewodów kominowych, - gazowy	TAK
9	Toszek, ul. Rynek 10	- techniczny, - przewodów kominowych, - gazowy	TAK

L.p.	Adres Wspólnoty	Przeeglądy 2024-2025	Budynek został dopuszczony do użytkowania
10	Toszek, ul. Rynek 11	- techniczny, - przewodów kominowych, - gazowy	TAK
11	Toszek, ul. Rynek 16	- techniczny, - przewodów kominowych, - gazowy	TAK
12	Toszek, ul. Tarnogórska 2	- techniczny, - przewodów kominowych, - gazowy	TAK
13	Toszek, ul. Wielowiejska 1	- techniczny, - przewodów kominowych, - gazowy	TAK
14	Toszek, ul. Wielowiejska 7	- techniczny, - przewodów kominowych, - gazowy	TAK

§ 2. PRIORYTET II. REWALORYZACJA DZIEDZICTWA KULTUROWEGO GMINY TOSZEK JAKO WAŻNY CZYNNIK ROZWOJU SPOŁECZNO- GOSPODARCZEGO

1. Kierunek działania II.3 Zahamowanie procesów degradacji zabytków i doprowadzenie do poprawy stanu ich zachowania

1) Zadanie: „Prowadzenie prac remontowo-konserwatorskich przy obiektach zabytkowych stanowiących własność gminy Toszek”

Wszystkie prace konserwatorskie, restauratorskie i budowlane przy zabytkach z terenu gminy Toszek prowadzone były pod nadzorem Śląskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków w Katowicach.

Rok 2024

W ramach Gminnego Programu Opieki nad Zabytkami Gminy Toszek:

a) Wykonano *Remont I i II piętra Urzędu Miejskiego w Toszku* - do realizacji przedsięwzięcia przystąpiono w roku 2024.

Od grudnia 2023 r. do maja 2024 r. były prowadzone roboty budowlane obejmujące w szczególności:

- modernizację korytarzy (I i II piętra), klatek schodowych (pomiędzy parterem i I piętrzem, I i II piętrzem oraz II piętrzem i poddaszem), w tym:
  - rozebranie istniejących posadzek PCV,
  - skucie płytek podłogowych na korytarzach,
  - ułożenie nowej posadzki z płytek,
  - wykonanie cokołów,
  - wykonanie dla schodów nowych stopni i podstopnic,

- wyburzenie progów w drzwiach,
- poszerzenie oraz powiększenie otworów drzwiowych,
- zamurowanie części otworów drzwiowych,
- obniżenie otworów drzwiowych,
- malowanie ścian i sufitów,
- wymianę drzwi wewnętrznych z ościeżnicami,
- wymianę drewnianych poręczy,
- demontaż oraz montaż nowych barierek na poziomie spoczników klatek schodowych,
- wymianę parapetów na klatkach schodowych,
- wymianę instalacji elektrycznej,
- modernizację instalacji c.o. wraz z wymianą grzejników;
- wymianę bram wraz z remontem elewacji budynku gospodarczego, w tym:
  - wymianę bram drewnianych,
  - wymianę okien,
  - remont krat okiennych i ściennych,
  - remont elewacji budynku gospodarczego,
  - wymianę przewodu spalinowego agregatu,
  - wymianę nawierzchni wewnętrznego dziedzińca,
  - wykonanie oświetlenia terenu,
  - montaż automatyki sterowania bramami,
  - wykonanie instalacji elektrycznej w zakresie: oświetlenia, systemu automatyki bram;
- wykonanie oświetlenia ewakuacyjnego, sygnalizacji pożaru i oddymiania (nie dotyczyło parteru i piwnic - w tym zakresie instalacje zostały wykonane w latach wcześniejszych), w tym:
  - montaż i podłączenie oświetlenia awaryjnego,
  - montaż i podłączenie czujek dymu,
  - montaż i podłączenie ręcznych ostrzegaczy pożarowych,
  - montaż i podłączenie sygnalizatorów głosowo akustycznych,
  - montaż i podłączenie okablowania.

Wartość inwestycji 800.370,03 zł, z czego uzyskano dofinansowanie w kwocie 719.969,87 zł z Rządowego Programu Odbudowy Zabytków - edycja 1. i objęta była Wstępną Promesą Banku Gospodarstwa Krajowego w Warszawie dotyczącą dofinansowania inwestycji nr RPOZ/2022/10330/PolskiLad oraz Promesą Banku Gospodarstwa Krajowego w Warszawie dotyczącą dofinansowania inwestycji nr RPOZ/2022/10330/PolskiLad z dnia 18 grudnia 2023 r.

Rysunek 2

*Remont I i II piętra Urzędu Miejskiego w Toszku
- przed i w trakcie remontu*

źródło: archiwum Urzędu Miejskiego w Toszku

Rysunek 3

**Remont I i II piętra Urzędu Miejskiego w Toszku
- po remoncie**

źródło: archiwum Urzędu Miejskiego w Toszku

- b) przystąpiono do realizacji zadania pn.: „Wykonanie prac konserwatorskich przy pomniku św. Jana Nepomucena na rynku w Toszku wraz z towarzyszącymi robotami budowlanymi” – całkowity koszt inwestycji oszacowano na 145.755,00 zł, z czego wartość otrzymanego dofinansowania w ramach Rządowego Programu Odbudowy Zabytków – edycja 1. (Polski Ład) wyniosła: 142.839,90 zł.

W roku 2022 w ramach realizacji zadania została wykonana dokumentacja projektowo-kosztorysowa zabytku – figury św. Jana Nepomucena znajdującej się na zabytkowym rynku w Toszku. Realizacja zadania miała na celu przywrócenie walorów historycznych i estetycznych pomnika, co podniosło atrakcyjność infrastruktury zabytkowej oraz poprawiło walory estetyczne przestrzeni publicznej w centrum miasta. Efektem podjętych działań było zabezpieczenie pomnika przed dalszymi działaniami destrukcyjnymi.

Na realizację powyższego zadania w roku 2024 wydatkowano kwotę: 167.280,00 zł.

Rysunek 4

Zdjęcie z widokiem na pomnik św. Jana Nepomucena na rynku w Toszku (przed remontem)

źródło: archiwum Urzędu Miejskiego w Toszku

Rysunek 5

Zdjęcie z widokiem na pomnik św. Jana Nepomucena na rynku w Toszku (w trakcie remontu)

źródło: archiwum Urzędu Miejskiego w Toszku

Rysunek 6

**Zdjęcie z widokiem na pomnik
św. Jana Nepomucena na rynku w Toszku
(po remoncie)**

źródło: archiwum Urzędu Miejskiego w Toszku

- c) rozpoczęto przygotowania do realizacji zadania pn.: *Wymiana stolarki okiennej w budynku bramnym Zamku w Toszku* - wartość całkowita projektu: 470.000,00 zł, kwota wnioskowana: 460.600,00 zł - wniosek otrzymał dofinansowanie w ramach Rządowego Programu Odbudowy Zabytków - edycja 2. (Polski Ład), wkład własny: 9.400,00 zł.

W roku 2024 została podjęta Uchwała nr IV/33/2024 Rady Miejskiej w Toszku z dnia 18 lipca 2024 r. w sprawie udzielenia w 2024 r. z budżetu Gminy Toszek dotacji na prace konserwatorskie, restauratorskie lub roboty budowlane przy zabytkach wpisanych do rejestru zabytków lub ujętych w gminnej ewidencji zabytków, położonym na terenie gminy Toszek, w zakresie naboru wniosków złożonych do dnia 5 lipca 2024 r.

W dniu 5 grudnia 2024 r. zawarto umowę nr CRU.287-2024/ORG.4125.1.2024 o udzielenie dotacji celowej na dofinansowanie prac konserwatorskich, restauratorskich lub robót budowlanych przy zabytku wpisanym do rejestru zabytków z Centrum Kultury „Zamek w Toszku” z siedzibą przy ul. Zamkowej 10, 44-180 Toszek (dotacja celowa z budżetu Gminy Toszek przy wsparciu środków Banku Gospodarstwa Krajowego w ramach dofinansowania z Rządowego Programu odbudowy Zabytków - edycja 2.).

Do realizacji powyższego zadania przystąpiono w 2025 r.

Wymiana stolarki okiennej (27 okien) pozwoliła uchronić budynek przed dalszym niszczeniem związanym z zawilgoceniem oraz przyczyniła się do poprawy termoizolacji, a to z kolei przełożyło się na oszczędności przy ogrzaniu zabytku (poprawa efektywności energetycznej). Zakres prac obejmował wymianę okien, parapetów zewnętrznych i wewnętrznych oraz balustrad wraz z obróbką murarską.

Rysunek 7

Wymiana stolarki okiennej w budynku bramnym Zamku w Toszku (przed)

źródło: archiwum Centrum Kultury „Zamek w Toszku”

Rysunek 8

Wymiana stolarki okiennej w budynku bramnym Zamku w Toszku (w trakcie oraz po)

źródło: archiwum Centrum Kultury „Zamek w Toszku”

Ponadto Centrum Kultury „Zamek w Toszku” w ramach powyższego zadania:

- d) w roku 2024 otrzymał dofinansowanie we wnioskowanej kwocie: 3.000,00 zł na realizację zadania pn.: „Odtworzenie dziedzictwa przyrodniczego na dziedzińcu zamkowym w Toszku” – Ekogrant Fundacja Orange (dziedziniec zamkowy), koszt całkowity zadania to: 3.200 zł
- e) w roku 2025 zrealizowano zadanie pn.: „Wymiana drzwi wejściowych – wieża zamkowa” – pokryte ze środków własnych w kwocie: 16.229,85 zł,

Rysunek 9

Wymienione drzwi wejściowych – wieża zamkowa

źródło: archiwum Centrum Kultury „Zamek w Toszku”

- f) w roku 2025 wykonano „Opracowanie Ekspertyzy technicznej przyczyn powstania zawilgocenia piwnicy w budynku wieży Zamku w Toszku – całkowita kwota projektu to: 13.038, 00, dofinansowanie przez Powiat Gliwicki w kwocie: 6.519,00 zł,
- g) wykonano prace konserwatorskie dotyczące zieleni na podzamczu – wycinka drzew koniecznych do usunięcia – pokryto ze środków własnych w kwocie: 8.500,00 zł,

Rysunek 10

Wycinka drzew na podzamczu w Toszku

źródło: archiwum Centrum Kultury „Zamek w Toszku”

- h) w roku 2025 otrzymano refundację z Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego Departamentu Ochrony Zabytków w kwocie: 45.000,00 zł za realizację zadania: „Przebudowa i remont instalacji hydrantowej dla budynku bramnego i budynku stajni na zamku w Toszku” – całkowity koszt inwestycji wyniósł 127.920,00 zł. W roku 2022 wykonano część I remontu, obejmującą wymianę wszystkich hydrantów na nowe oraz wymianę rur (podłączeń hydrantowych, podziemnych) inwestycja została zakończona w roku 2023.

Rysunek 11

Instalacja hydroforowa na Zamku w Toszku

źródło: archiwum Centrum Kultury „Zamek w Toszku”

- i) złożono wnioski o dofinansowanie prac konserwatorskich, robót budowlanych przy zabytkach wpisanych do rejestru zabytków województwa śląskiego:
- do Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego złożono wnioski o dofinansowanie zadań pod nazwą:
    - *Nowoczesne Przestrzenie pełne Możliwości – modernizacja i doposażenie sal Centrum Kultury Zamek w Toszku* – koszt oszacowano w roku 2026 na 177.300,00 zł, a w roku 2027 na kwotę: 156.970,00 zł. Wnioskowana kwota dotacji wynosi: w roku 2026: 141.300,00 zł, w roku 2027: 125.470,00 zł.

Szkoła Podstawowa w Kotulinie

W celu ograniczenia postępującej degradacji wykonano prace polegające na uzupełnieniu odpadającego tynku na elewacji ściany budynku. Roboty zostały przeprowadzone we własnym zakresie.

W ramach niniejszego kierunku działania „Zahamowanie procesów degradacji zabytków i doprowadzenie do poprawy stanu ich zachowania” uwagę należy również zwrócić na udzielane w okresie sprawozdawczym dotacje celowe z budżetu Gminy Toszek na prace konserwatorskie, restauratorskie lub roboty budowlane przy zabytkach wpisanych do rejestru zabytków lub ujętych w gminnej ewidencji zabytków, położonych na terenie gminy Toszek.

Zgodnie z Uchwałą Nr II/18/2044 Rady Miejskiej w Toszku z dnia 28 maja 2024 r. do dnia 15 września danego roku budżetowego można składać wnioski do Burmistrza Toszka o udzielenie dotacji celowej na sfinansowanie prac konserwatorskich, restauratorskich lub robót budowlanych przy zabytkach wpisanych do rejestru zabytków lub ujętych w gminnej ewidencji zabytków, położonych na terenie gminy Toszek, które będą realizowane w roku następnym.

W roku 2025 z budżetu Gminy Toszek udzielono dotacji celowej:

- a) w wysokości 14.000,0 zł na prace konserwatorskie, restauratorskie lub roboty budowlane przy zabytku wpisanym do gminnej ewidencji zabytków pod pozycją 84, położonym na terenie gminy Toszek, z przeznaczeniem na realizację zadania pn.: „*Remont elewacji budynku mieszkalnego jednorodzinne przy ul. Bolesława Chrobrego nr 19, 44-180 Toszek*”;

Rysunek 12

Zdjęcie z wykonania prac „Remont elewacji budynku mieszkalnego jednorodzinne przy ul. Bolesława Chrobrego nr 19, 44-180 Toszek” (w trakcie i po)

źródło: archiwum Urzędu Miejskiego w Toszku

Rysunek 13

Zdjęcie z wykonania prac „Remont elewacji budynku mieszkalnego jednorodzinnego przy ul. Bolesława Chrobrego nr 19, 44-180 Toszek” (po)

źródło: archiwum Urzędu Miejskiego w Toszku

- b) w wysokości 25.000,00 zł na prace konserwatorskie, restauratorskie lub roboty budowlane przy zabytku wpisanym do gminnej ewidencji zabytków pod pozycją 106, położonym na terenie gminy Toszek, z przeznaczeniem na realizację zadania pn.: „Remont elewacji frontowej (północnej) budynku przy ul. Gliwickiej 13, 44-180 Toszek”;

Rysunek 14

Zdjęcie z realizacji zadania „Remont elewacji frontowej (północnej) budynku przy ul. Gliwickiej 13, 44-180 Toszek ” (przed)

źródło: archiwum Urzędu Miejskiego w Toszku

Rysunek 15

Zdjęcie z realizacji zadania „Remont elewacji frontowej (północnej) budynku przy ul. Gliwickiej 13, 44-180 Toszek ” (po)

źródło: archiwum Urzędu Miejskiego w Toszku

- c) w wysokości 36.000,00 zł na rzecz Parafii Rzymskokatolickiej pw. św. Stanisława Biskupa i Męczennika i Nawiedzenia Najświętszej Marii Panny w Płużnicy Wielkiej na prace konserwatorskie, restauratorskie lub roboty budowlane przy zabytku wpisanym do rejestru zabytków pod numerem A/1119/23, położonym na terenie gminy Toszek, z przeznaczeniem na realizację zadania pn.: „Remont zewnętrznej elewacji zabytkowej kaplicy pw. św. Anny w Ligocie Toszeckiej (ul. Wiejska 16, 44-180 Ligota Toszecka)”.

Rysunek 16

Zdjęcia z realizacji „Remont zewnętrznej elewacji zabytkowej kaplicy pw. św. Anny w Ligocie Toszeckiej (ul. Wiejska 16, 44-180 Ligota Toszecka)” (przed, w trakcie i po)

źródło: archiwum Urzędu Miejskiego w Toszku

Rysunek 17

Zdjęcia z realizacji „Remont zewnętrznej elewacji zabytkowej kaplicy pw. św. Anny w Ligocie Toszeckiej (ul. Wiejska 16, 44-180 Ligota Toszecka)” (w trakcie i po)

źródło: archiwum Urzędu Miejskiego w Toszku

2) Zadanie: „Remont w budynku Urzędu Miejskiego w Toszku - remont korytarzy na I i II piętrze”

W okresie sprawozdawczym zrealizowano zadanie pn.: „Remont I i II piętra Urzędu Miejskiego w Toszku” - całkowity koszt inwestycji oszacowano na 860.000,00 zł, do realizacji przedsięwzięcia przystąpiono w roku 2024.

Zakres prac obejmował m.in.:

- wymianę instalacji C.O,
- rozbiórki demontaże,
- wymianę stolarki drzwiowej,
- wymianę poręczy schodowych i barierek oraz innych elementów uzupełniających,
- wymianę posadzki,
- wykończenie powierzchni ścian.

Szczegółowo opisano w Zadaniu 1 niniejszego kierunku działania.

W roku 2024 zrealizowano ponadto zadanie: pn.: „Wymiana 4 bram wraz z remontem elewacji budynku gospodarczego przy budynku Urzędu Miejskiego w Toszku”

Rysunek 18

Zdjęcie podwórza/budynku gospodarczego przy Urzędzie Miejskim w Toszku przed i po jej zakończeniu robót budowlanych – maj 2024 r.

źródło: archiwum Urzędu Miejskiego w Toszku

Rysunek 19

Zdjęcie bramy (droga pożarowa) przy Urzędzie Miejskim w Toszku przed i po zakończeniu inwestycji

źródło: archiwum Urzędu Miejskiego w Toszku

3) Zadanie: „Uaktualnienie uchwały w sprawie określenia zasad udzielania dotacji na sfinansowanie prac konserwatorskich, restauratorskich lub robót budowlanych przy zabytku wpisanym do rejestru zabytków o obiekty ujęte w gminnej ewidencji zabytków

W dniu 28 maja 2024 r. Rada Miejska w Toszku podjęła Uchwałę nr II/18/2024 w sprawie określenia zasad udzielania dotacji na prace konserwatorskie, restauratorskie lub roboty budowlane przy zabytkach wpisanych do rejestru zabytków lub ujętych w gminnej ewidencji zabytków, położonych na terenie gminy Toszek (Dz. Urz. Woj. Śl z 2024 r. poz. 4122).

2. Kierunek działania II.4 „Współpraca z użytkownikami i właścicielami budynków zabytkowych mająca na celu poprawę stanu zachowania i utrzymania substancji mieszkaniowej”

1) Zadanie: Współorganizacja lub uczestnictwo w szkoleniach dotyczących procedur prawnych związanych z finansowaniem zabytków, konserwacji, możliwości sposobów aplikowania o środki na zabytki

W okresie sprawozdawczym pracownicy Urzędu Miejskiego w Toszku na bieżąco informowali zarówno organizacje pozarządowe, osoby fizyczne, jak i jednostki organizacyjne o możliwości pozyskania zewnętrznych środków finansowych na działania związane z ochroną zabytków i opieką nad nimi. Informacje przekazywane były telefonicznie, pocztą elektroniczną oraz przy wykorzystaniu strony internetowej www.toszek.pl, gminnej gazety samorządowej oraz mediów społecznościowych.

2) Zadanie: Doradztwo w postępowaniach związanych z pozyskaniem funduszy zewnętrznych

Informacje dotyczące możliwości pozyskania funduszy zewnętrznych na zadania związane z opieką nad zabytkami były przekazywane pocztą elektroniczną oraz przy wykorzystaniu strony internetowej www.toszek.pl i mediów społecznościowych.

3. Kierunek działania II.5 „Współpraca z rządowymi służbami ochrony zabytków”

1) Zadanie: Uzgodnienie wspólnych działań związanych z uświadamianiem prawnym właścicieli obiektów zabytkowych, jak i uczestnictwo w dokonywanych przez Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków wizjach i przeglądach obiektów zabytkowych

Na wszelkie remonty i prace przy zabytkach Gmina Toszek, a także Centrum Kultury „Zamek w Toszku” zwracały się o wydanie stosownych pozwoleń do Śląskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków w Katowicach i na ich podstawie prowadzono prace remontowe i konserwatorskie.

Rysunek 20

*Logo Wojewódzkiego Urzędu Ochrony Zabytków
w Katowicach*

źródło: archiwum Urzędu Miejskiego w Toszku

Pracownicy Urzędu Miejskiego uczestniczyli w wizjach dokonywanych przez Śląskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków w Katowicach, który sprawował stały nadzór nad remontami i zmianami dokonywanymi przy obiektach Zamku i Urzędu Miejskiego w Toszku. Brali również udział przy odbiorze wykonanych prac dla zadania, na które udzielono dotacji celowej z budżetu Gminy Toszek pn.: „*Remont zewnętrznej elewacji zabytkowej kaplicy pw. św. Anny w Ligocie Toszeckiej (ul. Wiejska 16, 44-180 Ligota Toszecka)*”.

W Centrum Kultury „Zamek w Toszku” w roku 2025 została przeprowadzona wizja lokalna budynku bramnego podczas wymiany okien i odbiór prac przez Śląskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków w Katowicach – 2 razy.

Ponadto współpracowano podczas realizacji zadania dotyczącego wycinki drzew na podzamczu, dokonano oględzin a także wydano stosowne pozwolenia na ich usunięcie.

Pod opieką i dzięki wsparciu Wojewódzkiego Urzędu Ochrony Zabytków w Katowicach w 2025 r. prowadzone były przez badaczy i wolontariuszy z Górnośląskiej Pracowni Archeologicznej prace archeologiczne w fosie Zamku.

Ich celem było ustalenie, czy fosa otaczała zamek już w średniowieczu, czy powstała dopiero w XVI wieku, wraz z budową nowożytnych umocnień.

Podczas prac archeologicznych odkryto między innymi relikty fundamentów nieznanej dotąd średniowiecznej wieży. To odkrycie jest wyjątkowe, bo dotąd w żadnych źródłach historycznych nie było informacji o tej budowli. Wyniki badań mogą uzupełnić wiedzę o historii zamku w Toszku i jego systemie obronnym.

W trakcie wykopalisk znaleziono także liczne zabytki, w szczególności były to:

- żelazna kula armatnia,
- fragment zdobionej fajki,
- butelka po piwie z dawnego browaru toszeckiego.

Rysunek 21

Zdjęcia z prac archeologicznych w fosie Zamku

źródło: archiwum Centrum Kultury „Zamek w Toszku”

Zdjęcia z prac archeologicznych w fosie Zamku

źródło: archiwum Centrum Kultury „Zamek w Toszku”

W tym miejscu sprawozdania należy również zwrócić uwagę na współpracę z Policją i jednostkami Straży Pożarnej. Uzgodnienia w sprawie współpracy z Policją powinny być dokonywane przez administratorów lub właściciela/li poszczególnych zabytków. Dotyczy to w głównej mierze przedstawicieli kościoła ze względu na sakralny charakter obiektów ruchomych, również co do ochrony przeciwpożarowej – to na administratorze, bądź właścicielu zabytkowego obiektu nieruchomego ciąży sposób jego ochrony od ognia.

Problemem mogą okazać się obiekty opuszczone, niezamieszkałe i pozostawione bez nadzoru, czego najlepszym przykładem jest browar toszecki.

Rysunek 23

Browar w Toszku

źródło: archiwum Urzędu Miejskiego w Toszku

Ochrona przeciwpożarowa oparta jest głównie na standardowych działaniach ratowniczo-gaśniczych podejmowanych z chwilą wezwania jednostek Państwowej Straży Pożarnej i Ochotniczej Straży Pożarnej z chwilą pojawienia się już zagrożenia.

Szczegóły dotyczące ochrony przeciwpożarowej zawarte są w instrukcjach bezpieczeństwa pożarowego danych instytucji.

Ponadto jednostki organizacyjne posiadają polisy ubezpieczeniowe, które obejmują swym zasięgiem również kradzież mienia.

Urząd Miejski w Toszku posiada system oddymiania oraz system alarmowy, które systematycznie poddawane były obowiązkowym przeglądom.

Ponadto w okresie sprawozdawczym Gmina Toszek dofinansowywała dodatkowe służby patrolowe realizowane przez funkcjonariuszy Komendy Miejskiej Policji w Gliwicach oraz współpracowała z jednostkami ochotniczych straży pożarnych z terenu gminy Toszek. Urząd Miejski w Toszku ma podpisaną polisę ubezpieczeniową obejmującą różne aspekty bezpieczeństwa, także te w zakresie ochrony przeciwpożarowej.

Centrum Kultury „Zamek w Toszku”

Wieża zamkowa posiada system oddymiania, który każdego roku jest poddawany przeglądowi, tak samo jak system alarmowy, pozostałe budynki są zabezpieczone zamykanymi drzwiami, kratami zamykanymi na kłódki, zatrudniony jest również dozorca.

Szkoła Podstawowa w Kotulinie

Zasięgnięto informacji dotyczących możliwości uzyskania dofinansowania zewnętrznego na przeprowadzenie głębokiej termomodernizacji budynku szkoły. Wskazano, iż warunkiem przystąpienia do jakiegokolwiek programu jest uprzednie wykonanie audytu energetycznego budynku.

§ 3. PRIORYTET III: SPRAWNE I NOWOCZESNE ZARZĄDZANIE ZASOBEM DZIEDZICTWA KULTUROWEGO

1. Kierunek działania III. 6 Wykorzystanie walorów kulturowych i przyrodniczych miasta w tworzeniu oferty turystycznej

Oferta turystyczna Zamku w Toszku budowana jest w oparciu o walory kulturowe i przyrodnicze zabytkowego obiektu. Zamek w Toszku jest jednym z punktów na szlaku historyczno-zabytkowo-przyrodniczym. W Centrum Kultury „Zamek w Toszku” działa Centrum Ekspozycji Historycznych, które mieści się w zamkowej wieży. Jest ono dostępne dla turystów w wyznaczonych dniach i godzinach.

Wieża zamkowa oferuje godzinne zwiedzanie z przewodnikiem w trakcie, którego prócz poznania historii zamku turysta ma okazję poznać lokalną kulturę, zobaczyć pamiątki (stroje, dokumenty, fotografie). Dostępny jest również informator w języku niemieckim i angielskim, który umożliwia turystom zagranicznym swobodne poruszanie się po wieży. Wieża zamkowa jest aktualnie najwyższym punktem widokowym w Toszku.

Od 2024 r. w ofercie dla grup zorganizowanych znajduje się spacer z przewodnikiem po mieście. Uczestnicy spaceru mają możliwość poznania szlaku kulturowego Toszka i jego ciekawej historii. Promowane są również szlaki rowerowe w Gminie Toszek (broszura, media społecznościowe). Prowadzone jest również „Młodzieżowe archiwum lokalnej kultury w Gminie Toszek – Szuflada” do której dostęp ma każdy użytkownik internetu.

W 2026 r. wprowadzona zostanie nowa atrakcja turystyczna promująca Gminę Toszek oraz Zamek w Toszku pt. „Szlak Złotych Jajek”.

To gry i zabawy terenowe, polegające na korzystaniu z mapy szlaku, lokalizowania złotych jaj, zbierania pieczętek oraz udział w poszukiwaniu symbolicznego skarbu Złotej Kaczki. Usytuowanie punktów znajduje się w obrębie zamku oraz okolicznych parkach (park im. Ludwika Guttmana oraz park na Podzamczu), które zostały w ostatnim czasie zrewitalizowane.

Centrum Kultury „Zamek w Toszku” organizuje liczne wydarzenia kulturalno-edukacyjne, imprezy plenerowe (Brewerie i Noc Muzeów, Niedzielne Rodzinne Zwiedzanie, Nocne zwiedzanie wieży) wystawy, spotkania z ciekawymi osobami mające na celu promowanie lokalnej historii i wzbogacanie ekspozycji stałych oraz czasowych. Bierze także udział w targach turystycznych w Zabrzcu, Chorzowie, Opolu, Koszęcinie.

Centrum Kultury „Zamek w Toszku” jest członkiem grupy LGD Leśna Kraina Górnego Śląska oraz Śląskiej Organizacji Turystycznej, posiada także certyfikat Marki Lokalnej.

W okresie sprawozdawczym korzystano z zrealizowanego w latach 2022-2023 przez Urząd Miejski w Toszku projektu pn. „*Tworzenie i odnowienie zieleni w Gminie Toszek*”.

W odniesieniu do tego projektu należy zaznaczyć, iż dokumentacja projektowa w wymaganym zakresie, tj. dla obszaru skweru nr 4, została pozytywnie zaopiniowana przez Śląskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków w Katowicach oraz dla obszaru skweru nr 5 - Podzamcze uzyskano wymagane pozwolenia prowadzenie prac konserwatorskich przy zabytku wpisanym do rejestru.

Rewitalizacją objęte zostały dwa parki w Toszku. Pierwszy - objęty częściowo ochroną konserwatorską to park za zamkiem. Rewitalizacji poddana została ścieżka, wykonano oświetlenie oraz posadowiono ławki wraz z koszami na odpady.

W pozostałej części również rewitalizacji poddano ścieżki wraz z małą architekturą oraz zrewitalizowano zieleni (nasadzenia nowych roślin).

Rysunek 24

Odnowiony teren parku im dr. Ludwiga Guttmana

źródło: archiwum Urzędu Miejskiego w Toszku

W drugim parku, który przylega do strefy ochrony konserwatorskiej - przy dolnym dworze w Toszku wykonano rewitalizację ścieżek wraz małą architekturą, wykonano oświetlenie oraz nasadzenia zieleni. Powstała tam również strefa integracji dla osób z niepełnosprawnościami pozwalająca na interakcję międzypokoleniową.

Centrum Kultury „Zamek w Toszku”

Oferta turystyczna Zamku w Toszku budowana była w oparciu o walory kulturowe i przyrodnicze zabytkowego obiektu. W okresie sprawozdawczym organizowane były letnie rodzinne zwiedzanie wieży zamkowej. Uczestnicy wydarzeń poznali historię i legendy Toszka.

Ponadto na terenie gminy Toszek istnieją dwie ścieżki przyrodniczo-kulturowe:

- a) ścieżka dydaktyczno-przyrodnicza Fazaniec, położona na północno-wschodnim obszarze Gminy, która obejmuje najlepiej zachowane siedliska o znaczeniu europejskim. W lesie tym zachowały się stare drzewostany dębowe, grabowe i bukowe, w których drzewa osiągnęły wiek ponad 210 lat;

Rysunek 25

Fazaniec w Toszku

źródło: archiwum Urzędu Miejskiego w Toszku

- b) Szlak Via Regia – droga św. Jakuba – odcinek paneuropejskiej trasy dawnego szlaku pielgrzymkowego, który prowadzi z Europy Wschodniej do Santiago de Compostela w Hiszpanii przebiegającej przez Toszek, a oznaczony muszlą.

Rysunek 26

*Oznaczenie szlaku pielgrzymkowego -
muszla*

źródło:

archiwum Urzędu Miejskiego w Toszku

Plakat promujący wydarzenie organizowane przez Górnśląski Klub Przyjaciół Camino

**Górnśląski Klub
Przyjaciół Camino**
zaprasza

w dniu 6 grudnia 2025r. na

IV Mikołajki na Drodze św. Jakuba

Ramowy plan wydarzenia:

- 9:30 - Msza św. w Kościele pw. św. Katarzyny Aleksandryjskiej w Toszku
- od 10:30 - przejście pielgrzymkowe na trasie Toszek-Ligota Toszecka-Pluźnica Wielka-Pluźniczka-Toszek z zapoznaniem się z historią kościoła pw. św. Stanisława Biskupa i Nawiedzenia NMP (ok. 12 km)
- ok. 14:30 - rozpoczęcie spotkania integracyjnego na zamku w Toszku (ciepły posiłek, kawa i ciasto, zabawy z Mikołajem)
- ok. 17:00 - zakończenie

Dołącz do wspólnej zabawy mikołajkowej!
Zapraszamy wszystkich do udziału w naszym świątecznym spotkaniu integracyjnym pełnym radości i niespodzianek!
Osoby dorosłe prosimy o przyniesienie na wydarzenie paczki o wartości około 25 zł, które zostaną rozlosowane przez Mikołaja wśród uczestników zabawy podczas spotkania integracyjnego.
Dzieci do lat 12 otrzymają Mikołajowe paczki przygotowane przez organizatorów.

Uczestnicy biorą udział w wydarzeniu na własną odpowiedzialność oraz we własnym zakresie zapewniają sobie ubezpieczenie.
Udział w wydarzeniu jest bezpłatny dla osób zapisanych do dnia 30.11.2025r.
Po tym terminie od zgłaszających się uczestników będzie pobierana opłata manipulacyjna w wysokości 40 zł.
Obowiązkowe zapisy: <https://cutt.ly/toszek>
lub przy braku możliwości on-line:
SMS pod numer 797 114 177

Liczba miejsc jest ograniczona.

PATRONAT HONOROWY
Burmistrz Toszka

PARTNERZY
Centrum Kultury i Zamku w Toszku

SPONSORZY I DARCYŃCY
Urząd Miejski w Toszku
Rada Miejska w Toszku
Grzybel
LOTY
gumitex
PROMAFOT
ZUM "MIREX"
bp elektro
Agrowisata
AGROSACHER
Kalendarz Przyjaciół:
Eryka Nowotka,
Małgorzata Gończy

Skłopy: Antyczki AFM, Krolowa, Papieros, Smakobek, Terra, U. Mariany, Wawrzyniak R. Wierzeńsk

źródło: archiwum Urzędu Miejskiego w Toszku

Poza trasami turystycznymi mającymi swoje odnogi w całej Europie, teren gminy Toszek przecinają lokalne drogi turystyczne wiodące przez ciekawe pod względem historycznym zakątki, do których można zaliczyć:

- a) szlaki piesze:
  - Szlak Powstańców Śląskich (niebieski);
  - Szlak Okrężny wokół Gliwic (żółty);
  - Szlak Stulecia Turystyki (zielony);
- b) trasy rowerowe:
  - w poszukiwaniu Złotej Kaczki;
  - kot;
  - Razem czy osobno;
  - Szlak Zabytków Ziemi Toszeckiej.

W okresie 2024-2025 wykorzystywano zrealizowany w poprzednich latach projekt pn. *„Wzrost atrakcyjności i promocji Gminy Toszek poprzez wyeksponowanie szlaku historyczno-zabytkowo-przyrodniczego i stworzenie kompleksowej oferty turystycznej”* w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich 2014-2020, w którym wyeksponowano 17 charakterystycznych i historycznych miejsc związanych z wielokulturowością gminy, tj.:

- a) Zamek i Pałac Guradze;
- b) Kościół pw. św. Katarzyny Aleksandryjskiej w Toszku;
- c) Rynek (Nepomucen, Ratusz, Szlak Jakuba) w Toszku;
- d) Synagoga ul. Piastowska w Toszku;
- e) Dom urodzenia Guttmanna, tablica pamiątkowa na budynku przy ul. Gliwickiej 34, z boku od strony ul. Młyńskiej w Toszku;
- f) Szpital w Toszku;
- g) Szpital Cmentarz komunalny (ewangelicki), ul. Wielowiejska w Toszku;
- h) Cmentarz żydowski, ul. Wielowiejska w Toszku;
- i) Zbiorowa mogiła ofiar obozu NKWD ul. Wielowiejska w Toszku;
- j) Kościół ewangelicki i klasztor przy ul. Strzeleckiej w Toszku;
- k) Szkoła i poczta, ul. Dworcowa w Toszku;
- l) Kaplica św. Barbary w Toszku;
- m) Dolny dwór i Dom Bractwa Kurkowego, ul. Strzelecka 23 w Toszku;
- n) Kotulin, teren szkoły;
- o) Ligota Toszecka przy kaplicy;
- p) Pniów przy ul. Wiejskiej przed kościołem;
- q) Paczyna przy kościele, ul. Wiejska.

Rozpowszechnianie wiedzy o szlakach kulturowych promujących zabytki na terenie regionu odbywało się poprzez portal społecznościowy Miasta i Gminy Toszek oraz stronę www.toszek.pl, a także w samorządowej gazecie „Po troszku o Toszku”.

Na terenie Gminy Toszek są postawione tablice informacyjne z zaznaczonymi trasami rowerowymi oraz szlakami turystycznymi (tablica na skwerku przy ul. Tarnogórskiej w Toszku oraz tablica przy drodze prowadzącej na Zamek – ul. Zamkowa, Toszek).

Zamek jest jedynym obiektem zabytkowym leżącym na terenie gminy Toszek, który jest oznakowany. Na jego terenie, który jest czynną atrakcją turystyczną, można znaleźć opis dotyczący historii Zamku, posłuchać w języku polskim, niemieckim i angielskim, a także w wersji dla dzieci informacji o poszczególnych częściach obiektu. Pomieszczenia zamku są nazwane i opisane.

Uczniowie szkół podstawowych, a także dzieci uczęszczające do przedszkoli korzystają z wyznaczonych ścieżek dydaktycznych podczas spacerów, czy zajęć edukacyjnych poznając w ten sposób walory przyrodnicze i krajobrazowe.

Szkoła Podstawowa w Kotulinie

Podejmowano działania informacyjne mające na celu popularyzację wiedzy o budynku szkoły jako cennym, pałacowym obiekcie zabytkowym wraz z przyległym parkiem, stanowiącym miejsce o znacznym potencjale kulturowym i krajobrazowym.

2. Kierunek działania III. 7 Integracja środowiska przyrodniczego i kulturowego w zagospodarowaniu przestrzeni

- 1) Zadanie: „ Prowadzenie prac porządkowo-pielęgnacyjnych na cmentarzach:**
- a) Opieka nad grobami i pomnikami ofiar wojny na cmentarzach parafialnych,**
  - b) Kontynuacja prac związanych z opieką i porządkowaniem miejsc zabytkowych przez nauczycieli i uczniów szkół.”**

Szkoła Podstawowa w Paczynie

W okresie sprawozdawczym prowadzone były z uczniami klas starszych prace porządkowo – pielęgnacyjne na cmentarzu parafialnym w Paczynie oraz przy pomniku upamiętniającym zaginionych i poległych podczas I i II wojny światowej.

Podczas lekcji religii uczniowie młodszych i starszych klas poznawali sylwetkę św. Nepomucena oraz miejsca jego kultu na terenie powiatu gliwickiego i Gminy Toszek.

Szkoła Podstawowa nr 1 im. Ireny Sendler w Toszku

W okresie sprawozdawczym nauczyciele i uczniowie szkoły klas IV – VIII wykonywali prace porządkowe, składali kwity i palili znicze przy starych zabytkowych pomnikach na cmentarzu parafialnym. Prace wykonywane były systematycznie, szczególnie z okazji świąt patriotycznych i religijnych.

Szkoła Podstawowa w Kotulinie

Regularnie organizowano działania porządkowe na terenie parku przy Szkole Podstawowej w Kotulinie. W akcjach uczestniczyli licznie mieszkańcy Kotulina oraz lokalne organizacje, w tym jednostka Ochotniczej Straży Pożarnej, Rada Sołecka, sołtys oraz inni zaangażowani mieszkańcy, którzy niejednokrotnie udostępniali własny sprzęt. Wszystkie działania realizowane były w czynie społecznym.

Szkoła Podstawowa im. Królowej Jadwigi w Pniowie

Szkolne Koło Wolontariatu wraz z opiekunem w listopadzie przeprowadziło prace porządkowo-pielęgnacyjne na cmentarzu Parafialnym w Pniowie. Młodzież z klasy VIII zajmowała się grobami i pomnikiem ofiar wojennych.

Tradycją szkoły są organizowane rajdy rowerowe dla uczniów klas IV - VIII, które poprzedzono wyznaczeniem ścieżki dydaktycznej oraz w trakcie których uczniowie zwiedzają ciekawe miejsca historyczno-zabytkowe na terenie gminy Toszek.

- 2) Zadanie: „Opieka nad miejscami pamięci narodowej:**
- a) Współpraca z instytucjami sprawującymi opiekę nad miejscem upamiętnienia ofiar obozu NKWD w Toszku”.**

Na podstawie podpisanego porozumienia zawartego pomiędzy Wojewodą Śląskim a Gminą Toszek nr SO.IX-5018-B/127/07 z dnia 3 kwietnia 2007 r. w sprawie powierzenia opieki nad grobami wojennymi oraz otrzymanej dotacji w kwocie 500,00 zł na rok, każdorazowo były przeprowadzone prace oczyszczające i pielęgnacyjne mające na celu utrzymanie porządku i pielęgnacji terenu wokół Grobu Zbiorowego ofiar NKWD w Toszku przy ul. Wilkowickiej.

W dniach 9 i 10 maja 2025 r. w Toszku gościli potomkowie ofiar więzienia NKWD, które w roku 1945 funkcjonowało w budynkach szpitala.

W piątek 9 maja - odbyło się z ich udziałem nabożeństwo ekumeniczne w kościele św. Barbary, a w sobotę - uroczyste upamiętnienie ofiar na miejscu pamięci przy ul. Wielowiejskiej.

W sobotnich uroczystościach uczestniczyli m.in. Peter Herr - konsul RFN z Opola, Bernard Gaida - wiceprzewodniczący Federalnego Związku Europejskich Grup Narodowościowych, Rafał Bartek - przewodniczący Związku Niemieckich Stowarzyszeń Społeczno-Kulturalnych w Polsce, Dieter Dombrowski - przewodniczący Federalnego Związku Stowarzyszeń Ofiar Komunistycznej Tyranii, dr Nancy Aris - zastępca komisarza Saksonii ds. archiwów Stasi, a także wielu gości z Saksonii - potomków ofiar więzienia NKWD w Toszku, mieszkańcy naszego miasta, liderzy kół mniejszości niemieckiej z okolicznych gmin i wielu innych gości.

Samorząd Toszka reprezentowali burmistrz Grzegorz Kupczyk, przewodniczący Rady Miejskiej Rafał Kucharczyk i zastępca burmistrza Piotr Kunce. Nie zabrakło także mieszkańców naszego miasta, którzy na początku lat 90. przyczynili się do stworzenia miejsca pamięci przy ul. Wielowiejskiej - byli nimi w szczególności pan Horst Zwiorek czy prof. Józef Musielok.

W tym miejscu należy ponadto wspomnieć o pani Sybille Krägel - honorowej obywatelce Toszka - która od kilkudziesięciu lat dokumentuje działalność więzienia NKWD oraz koordynuje przyjazdy - niegdyś ocalałych więźniów, a obecnie ich potomków do Toszka.

Ponadto stałą opieką nad miejscem pamięci przy ul. Wielowiejskiej i godną organizacją pobytów potomków ofiar w Toszku zajmują się członkowie koła DFK Tost/Toszek.

Rysunek 28

Miejsce upamiętnienia ofiar obozu NKWD w Toszku

źródło: archiwum Urzędu Miejskiego w Toszku

Rysunek 29

Fotorelacja z wydarzenia upamiętnienia ofiar obozu NKWD w Toszku (2025 r.)

źródło: archiwum Urzędu Miejskiego w Toszku

W latach 2024-2025 uczniowie i nauczyciele Szkoły Podstawowej im. Królowej Jadwigi w Pniowie, kontynuowali prace związane z opieką i porządkowaniem miejsc zabytkowych. Opiekowali się pomnikami ofiar wojny na cmentarzu parafialnym w Pniowie. Prowadzili prace porządkowe przy pomniku poległym podczas I wojny światowej.

§ 4. PRIORYTET IV: DZIAŁANIA EDUKACYJNE SKIEROWANE DO SPOŁECZNOŚCI LOKALNYCH W CELU BUDOWANIA TOŻSAMOŚCI KULTUROWEJ ORAZ PROMOCJA ZEWNĘTRZNA WARTOŚCI KULTUROWYCH REGIONU

1. Kierunek działania IV. 8 Kształcenie i edukacja dzieci, młodzieży i dorosłych na rzecz ochrony zabytków

Urząd Miejski w Toszku

W okresie sprawozdawczym Urząd Miejski w Toszku podejmował zadania i współpracował przy realizacji wielu przedsięwzięć w zakresie kształcenia i edukacji dzieci, młodzieży i dorosłych na rzecz ochrony zabytków. Poniżej przedstawiono wybrane zadania.

Sprawozdanie z realizacji
„Gminnego Programu Opieki nad Zabytkami gminy miejsko-wiejskiej Toszek na lata 2022–2025”
za okres 2024-2025

Rok 2024

- Współorganizacja sesji historycznej dla uczniów szkół Gminy Toszek wraz z Grzegorzem Kamińskim – historykiem.
Zorganizowano ciekawą sesję historyczną w 161. rocznicę wybuchu Powstania Styczniowego dla dzieci i młodzieży ze szkół gminy.
Podczas sesji zaprezentowane zostały: biżuteria patriotyczna z okresu zaborów, uzbrojenie Powstańców Styczniowych - o tym młodzież dowiedziała się od pasjonatów historii z Grupy Rekonstrukcji Historycznej Partia Powstańcza Józefa Oxińskiego. Podczas sesji odegrane zostały pieśni patriotyczne wykonane na rogach przez Reprezentacyjny Zespół Artystyczny Nadleśnictwa Rudziniec.

Patronat: Burmistrz Toszka Grzegorz Kupczyk, Nadleśnictwo Rudziniec, Lasy Państwowe, Instytut Pamięci Narodowej w Katowicach

Rysunek 30

Plakat z Sesji Historycznej oraz fotorelacja z wydarzenia

1863 - 1864
POWSTANIE STYCZNIOWE

SESJA HISTORYCZNA
DLA UCZNIÓW SZKÓŁ PODSTAWOWYCH
Z GMINY TOSZEK W 161. ROCZNICĘ
WYBUCHU POWSTANIA STYCZNIOWEGO

Zamek w Toszku, piątek, 26 stycznia 2024 r.

Program Sesji Historycznej

9.30 Spotkanie uczestników i zaproszonych gości w Sali Peterswaldzkiej na zamku w Toszku

Sala Peterswaldzka na Zamku w Toszku

9.40 Otwarcie Sesji Historycznej. Przywitanie uczestników przez Burmistrza Toszka Grzegorza Kupczyka
Występ Reprezentacyjnego Zespołu Artystycznego Nadleśnictwa Rudziniec
Pieśni Patriotyczne: *Mazurek Dąbrowskiego, Rota, Boże coś Polskę*

10.10 - 10.30 Prelekcja: *Symbol Powstania Styczniowego*, Grzegorz Kamiński

10.30 - 11.10 Prelekcja: *Uzbrojenie Powstańców Styczniowych: kosa, pika, szabla, broń palna*
Tomasz Jaciuk i Grupa Rekonstrukcji Historycznej Partia Powstańcza Józefa Oxińskiego

11.10 - 11.40 Przerwa na poczęstunek: (ciasto, kawa, herbata). Zwiedzanie wystaw: *Kokarda Narodowa*
Biżuteria patriotyczna i pamiątki związane z Powstaniem Styczniowym ze zbiorów Weroniki Jaciuk
Wojsko Polskie z okresu powstań narodowych na kartach pocztowych ze zbiorów Grzegorza Kamińskiego
Broń sieczna i palna ze zbiorów GRH Partia Powstańcza Józefa Oxińskiego

11.40 - 12.20 Prelekcja: *Rola polskich kobiet w Powstaniu Styczniowym: ubiór i biżuteria patriotyczna*
Weronika Jaciuk i Grupa Rekonstrukcji Historycznej Partia Powstańcza Józefa Oxińskiego

12.20 - 13.00 Prelekcja: *Umundurowanie i uzbrojenie Armii Rosyjskiej i Powstańców Styczniowych w roku 1863.*
Tomasz Jaciuk i Grupa Rekonstrukcji Historycznej Partia Powstańcza Józefa Oxińskiego

13.00 Podsumowanie i zakończenie Sesji Historycznej

PATRONAT HONOROWY

100 LAT 1918-2018 Łódź - Polska
Nadleśnictwo Rudziniec
Burmistrz Toszka Grzegorz Kupczyk
Instytut Pamięci Narodowej Oddział w Katowicach
Gmina Toszka

źródło: archiwum Centrum Kultury „Zamek w Toszku”

Fotorelacja z wydarzenia „Sesji Historycznej”

źródło: archiwum Centrum Kultury „Zamek w Toszku”

Rok 2025

- Współorganizacja II Festiwalu „Śląskiej Godki”

Rysunek 32

Plakat z II Festiwalu Śląskiej Godki powiatu gliwickiego

źródło: archiwum Centrum Kultury „Zamek w Toszku”

- Noc Duchów i Legend

Rysunek 33

Plakat – Noc Duchów i Legend na Zamku w Toszku

źródło: archiwum Centrum Kultury „Zamek w Toszku”

- Organizacja „Dnia Włoskiego” na zabytkowym dziedzińcu Zamku w Toszku

Rysunek 34

„Dzień Włoski” na Zamku w Toszku

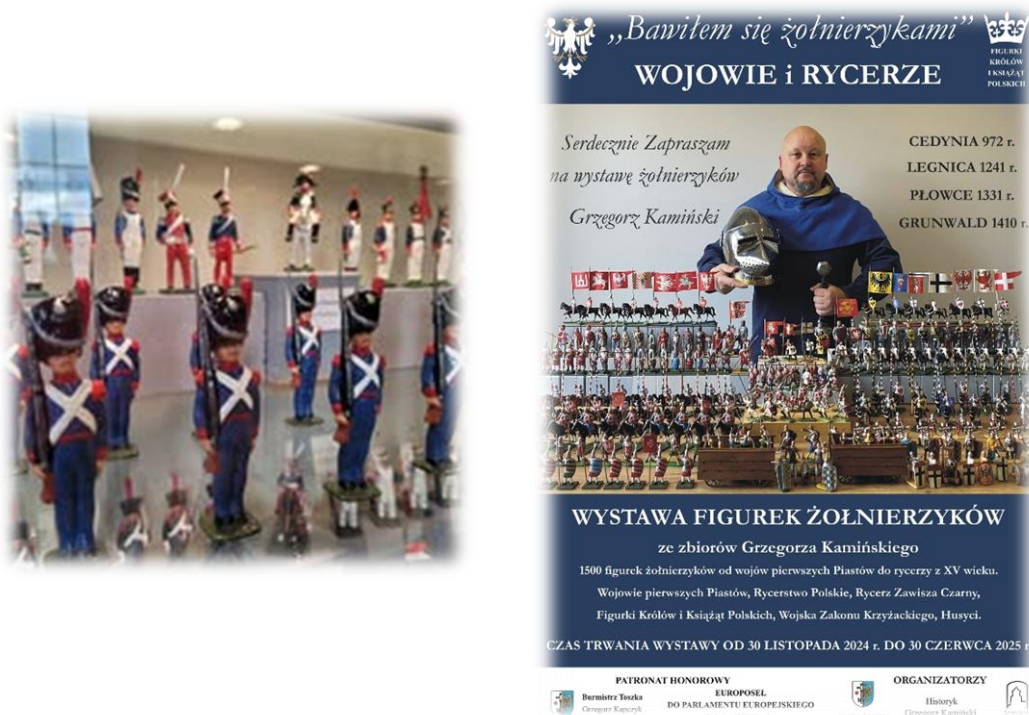

źródło: archiwum Centrum Kultury „Zamek w Toszku”

- Współorganizacja wystawy „Bawiłem się żołnierzami. Wojowie i Rycerze”

Rysunek 35

Plakat z wystawy „Bawiłem się żołnierzami. Wojowie i Rycerze”

źródło: archiwum Centrum Kultury „Zamek w Toszku”

- Obchody 11 listopada przy współudziale uczniów ze szkół podstawowych z gminy Toszek – projekt „Pod biało-czerwoną”.
Uczestnicy: uczniowie ze szkół podstawowych z gminy Toszek oraz powiatu gliwickiego, mieszkańcy Toszka.

Rysunek 36

Fotorelacja z wydarzenia „Pod biało-czerwoną”

*źródło: archiwum Urzędu Miejskiego
w Toszku*

We wszystkich placówkach oświatowych Gminy Toszek prowadzona była edukacja w zakresie dziedzictwa kulturowego w taki sposób, aby przekazywać i systematycznie pogłębiać wiedzę o dziedzictwie kulturowym i jego wartości, a także wykształcić przekonanie o konieczności zachowania tradycji i szacunku dla dóbr kultury. Podejmowano planowe i okolicznościowe działania, których celem było kształtowanie współodpowiedzialności za pielęgnowanie i ochronę dziedzictwa kulturowego, w tym przed ich niszczeniem.

Szkoła Podstawowa w Paczynie

W okresie sprawozdawczym uczniowie klasy VII i VIII wzięli udział w obchodach 80. Rocznicy Tragedii Górnośląskiej w Kotulinie.

Uczniowie klas I – III podczas zajęć poznawali zabytki Gminy Toszek oraz legendy związane z ziemią toszecką. Na lekcji historii w klasie IV omawiano historię miejscowości Paczyna oraz zabytkowej dzwonnicy.

Rysunek 37

Dzwonnica w Paczynie

źródło: archiwum Urzędu Miejskiego w Toszku

Wraz z Radą Rodziców zorganizowano kiermasz świąteczny.

Uczniowie brali udział w takich wydarzeniach popularyzujących dziedzictwo kulturowe i tradycje, jak dożynki i procesja św. Marcina. Nauczyciel mniejszości narodowej niemieckiej przygotował dzieci do udziału w procesji, a także współorganizował z katechetą i parafią przy zajęciach dla dzieci związanych ze św. Marcinem – jego życiem i legendą.

Rysunek 38

*Obchody dnia św. Marcina
w Paczynie (2025 r.)*

*źródło:
archiwum Urzędu Miejskiego w Toszku*

Szkoła Podstawowa im. Królowej Jadwigi w Pniowie

Podczas zajęć wychowawczych, jak również wycieczek szkolnych bliższych czy dalszych odbywały się rozmowy z wychowankami na temat zabytków i konieczności ich poszanowania. Poruszano również kwestie związane z konsekwencjami prawnymi w sytuacji zniszczenia obiektów zabytkowych oraz jak należy się zachować, gdy jest się świadkiem ich dewastacji bądź niewłaściwego użytkowania.

Ponadto uczniowie szkoły wzięli udział:

- we wrześniu 2025 r. w Narodowym Czytaniu: „Poezje” Jana Kochanowskiego, w akcję włączyła się także p. I. Ewertowska-Mener, której podopieczni z Zespołu Tibiarum Scholares nadali wydarzeniu niezwykle nastrojową oprawę muzyczną;

Rysunek 39

Udział w Narodowym Czytaniu „Poezji” 2025 r.

źródło: archiwum Szkoły Podstawowej w Pniowie

- w październiku odbyła się w szkole uroczysta akademia z okazji Dnia Patronki Szkoły. Uczniowie wcielali się w role przedstawiając najważniejsze wydarzenia z życia Królowej Jadwigi. Przy tej okazji poruszony został również temat związany z historią szkoły;
- Tradycyjnie organizowane są uroczystości szkolne upamiętniające historyczne wydarzenia:
- Akademia z okazji rocznicy odzyskania niepodległości 11 listopada i Konstytucji 3-go Maja.
- szkoła od kilku lat bierze udział w inicjatywie „Szkoła do Hymnu”.
- w konkursie *Gwary Śląskiej* oraz konkursie *Pieśni Patriotycznej*;
- w Plastycznym Konkursie Wojewódzkim „Pokażę Ci coś śląskiego” - *ziedzamy śląską ziemię śladami zabytków Ziemi Śląskiej* - uczennice zdobyły II miejsce oraz wyróżnienie;
- uczniowie zdobyli również II miejsce w Powiatowym Konkursie Recytatorskim : „*Spotkania Zamkowe*” w Toszku.

Szkoła na bieżąco stara się promować gminę Toszek zwłaszcza poprzez organizowanie imprez środowiskowych - Kiermasz Bożonarodzeniowy i Wielkanocny, współpracując z Radą Sołecką oraz Kołem Gospodyń Wiejskich z Pniowa. Całe rodziny angażowały się w przygotowywanie świątecznych, tradycyjnych ozdób, a o bożonarodzeniowych tradycjach przypomnieli najmłodszy w czasie występu artystycznego.

Zagadnienia związane z ochroną zabytków i dziedzictwem kulturowym są na stele wpisane w działalność szkoły i umieszczane w programie wychowawczo-profilaktycznym. Poruszane są nie tylko w czasie zajęć z wychowawcą, ale również na pozostałych lekcjach (np. historia, język polski, geografia, muzyka, plastyka).

Organizowane wyjścia klasowe, czy wycieczki szkolne nastawione są przede wszystkim na poznawanie historii Pniowa, gminy Toszek, powiatu gliwickiego jak również całej Polski.

Realizowano projekty klasowe pt. „*Moja mała ojczyzna – miejscowość, w której mieszkam*”, z cyklu: „*Cudze chwalicie, swego nie znacie*”. Prezentacja projektów odbyła się w klasie i podczas lekcji w terenie. Uczniowie klasy VII przygotowali lapbook o swojej miejscowości, w której mieszkają, zwracając uwagę na rys historyczny, zabytki, ciekawe miejsca, postaci i krajobraz najbliższej okolicy. Młodzież mogła w rzeczywistości zobaczyć zabytki swojej miejscowości i poznać ciekawe opowieści.

Ponadto zorganizowano:

- wyjazd do Muzeum Chleba w Radzionkowie dla klas I-III
- wycieczkę dwudniową: „Szlakiem Orlich Gniazd” - Jura Krakowsko- Częstochowska.
- wycieczkę do Muzeum Ziemi w PIG w Sosnowcu.

Systematycznie w mediach społecznościowych, na stronie internetowej szkoły oraz Facebook umieszczane są informacje na temat zarówno szkolnych jak i gminnych wydarzeń promujących gminę Toszek.

Szkoła Podstawowa w Kotulinie

Organizowano wydarzenia związane z rocznicami historycznymi oraz prowadzono na bieżąco działania edukacyjne dotyczące historii miejscowości Kotulin, w tym jej założenia oraz powstania pałacu, którego właścicielami była rodzina Hohenlohe.

1) Zadanie: Dążenie do organizacji imprez dotyczących rocznic historycznych oraz innych wraz z kontynuowaniem dotychczas organizowanych:

a) kontynuacja organizacji imprez historyczno-edukacyjnych

- Organizacja Gminnych Obchodów Święta Konstytucji 3 Maja, Odzyskania Niepodległości

Rysunek 40

Plakat – Święto Konstytucji 3 Maja oraz miejsce złożenia kwiatów

źródło: archiwum Urzędu Miejskiego w Toszku

- W 2024 r. zorganizowano prelekcję na temat pomnika św. Jana Nepomucena w Toszku „Historyczny Człowiek – Legendarny Święty”

Rysunek 41

Plakat z wydarzenia - „Historyczny Człowiek – Legendarny Święty”

źródło: archiwum Urzędu Miejskiego w Toszku

- W 2025 r. zorganizowano kilka przedsięwzięć dotyczących obchodów 300-lecia pomnika św. Jana Nepomucena na zabytkowym rynku w Toszku

Rysunek 42

Plakat z obchodów 300-lecia pomnika św. Jana Nepomucena na rynku w Toszku

źródło: archiwum Urzędu Miejskiego w Toszku

Rysunek 43

Jarmark Nepomuceński - obchody 300-lecia pomnika św. Jana Nepomucena na rynku w Toszku

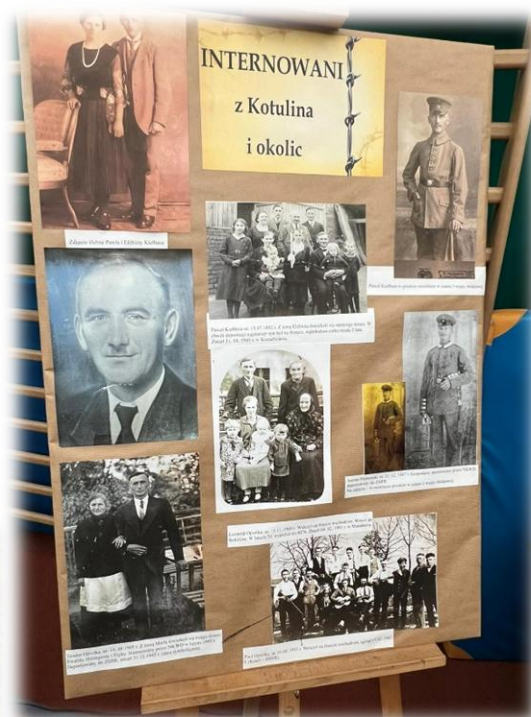

źródło: archiwum Urzędu Miejskiego w Toszku

- organizacja obchodów upamiętniających „Tragedię Górnośląską” - co roku uczniowie szkół odczytują nazwiska mieszkańców gminy deportowanych do ZSRR w roku 1945

Rysunek 44

Zdjęcia z wydarzenia upamiętniającego „Tragedię Górnośląską”

źródło: archiwum Urzędu Miejskiego w Toszku

Publiczne Przedszkole w Toszku

- uroczystość dla dzieci przedszkolnych z okazji Narodowego Święta Niepodległości - zapoznanie z ważnym wydarzeniem z historii Polski. Udział wzięło 96 dzieci;
- Uroczystość z okazji 1000-lecia koronacji Bolesława Chrobrego – pierwszego króla Polski. Posadzenie wraz z władzami miasta lipy na pamiątkę tego wydarzenia w parku im. Ludwiga Guttmanna w Toszku, współtworzenie części artystycznej. Organizatorzy: Gmina Toszek, PUK w Toszku, Historyk Grzegorz Kamiński. Wydarzenie objęli patronatem: Burmistrz Toszka Grzegorz Kupczyk oraz Nadleśnictwo Rudziniec - udział wzięło 13 dzieci;

*Uroczystość z okazji 1000-lecia koronacji Bolesława Chrobrego
- posadzenie okolicznościowej lipy w parku im. Ludwiga Guttmana w Toszku*

źródło: archiwum Urzędu Miejskiego w Toszku

- Uroczystość dla dzieci przedszkolnych z okazji Święta Uchwalenia Konstytucji 3 Maja - zapoznanie z ważnym wydarzeniem historycznym Polski - udział wzięło 86 dzieci;
- Spotkanie z historykiem Grzegorzem Kamińskim pt. „Opowieść o Bolesławie Chrobrym” - udział wzięło 30 dzieci;
- Spotkanie z Zastępcą Burmistrza Toszka Panem Piotrem Kunce na rynku w Toszku pod pomnikiem Św. Jana Nepomucena pt. „Poznajemy zabytki naszego miasta”. Dzieci zostały zapoznane z historią powstania pomnika.

W przedszkolu przeprowadzono zajęcia plastyczne i zorganizowano wystawę prac przedstawiających postać św. Jana Nepomucena. Przygotowano również dla dzieci puzzle - udział wzięło 54 dzieci.

Szkoła Podstawowa nr 1 im. Ireny Sendler w Toszku

- pozyskiwano zbiory do muzeum szkolnego. Nauczyciele i uczniowie, mieszkańcy miasta. Pozyskano i skatalogowano szereg eksponatów;
- promocja zbiorów szkolnego muzeum wśród gości z zagranicy (Niemiec) i z innych miast;
- organizacja lekcji muzealnych dla dzieci przedszkolnych i szkół gminnych w szkolnym muzeum. Zorganizowano 3 lekcje, udział 63 dzieci i uczniów;
- zorganizowano „VI Piknik Rodzinny” dla mieszkańców miasta i gminy w ramach którego promowano zbiory szkolnego muzeum - wystawa pn. „Życie codzienne mieszkańców Toszka w XX wieku: dom - szkoła - praca” oraz wykorzystywano niektóre ze zbiorów do organizacji konkursów. Udział - kilkaset osób. Finansowany przez Radę Rodziców i rodziców uczniów;
- udział w obchodach upamiętnienia tragedii Górnośląskiej - Delegacja szkoły pod opieką nauczyciela;
- w szkole organizowane są imprezy historyczne i patriotyczne z okazji Święta Edukacji Narodowej, Symboli Narodowych, Konstytucji 3 Maja, Święta Niepodległości, w których udział bierze cała społeczność szkolna;

Rysunek 46

Obchody święta Konstytucji 3 Maja

*źródło: archiwum Urzędu Miejskiego
w Toszku*

- poczet sztandarowy oraz delegacja szkoły uczestniczyły w patriotycznych uroczystościach organizowanych na terenie miasta i gminy Toszek;
- zorganizowano Mini Jarmark Wielkanocny w szkole promujący zwyczaje regionalne - dofinansowanie przez Radę Rodziców;
- zorganizowano III Jarmark Bożonarodzeniowy dla uczniów, rodziców i całej społeczności związanej ze szkołą - zaangażowanie 30 nauczycieli i pracowników, Rady Rodziców i 35 uczniów - wolontariuszy (dofinansowanie przez Radę Rodziców);
- udział i współorganizacja gminnych obchodów Toszeckiego Jarmarku Nepomuceńskiego - 300-lecie pomnika św. Jana Nepomucena na rynku w Toszku;
- udział uczniów w patriotycznych wydarzeniach gminnych jako reprezentanci szkoły.

Rysunek 47

Obchody Dnia Niepodległości

źródło: archiwum Urzędu Miejskiego w Toszku

Szkoła Podstawowa nr 2 im. Gustawa Morcinka w Toszku

W okresie sprawozdawczym Szkoła Podstawowa nr 2 im. Gustawa Morcinka w Toszku podejmowała wiele inicjatyw dążących do budowania tożsamości kulturowej, a także organizowała różne imprezy dotyczące rocznic historycznych. Warto zwrócić uwagę na cykliczną organizację wydarzenia pn.: „Tydzień z historią”.

Rysunek 48

Plakat z wydarzenia „Tydzień z historią 2024” oraz obchody wydarzenia w 2025 r.

źródło: archiwum Urzędu Miejskiego w Toszku

Ponadto uczniowie Szkoły brali udział w:

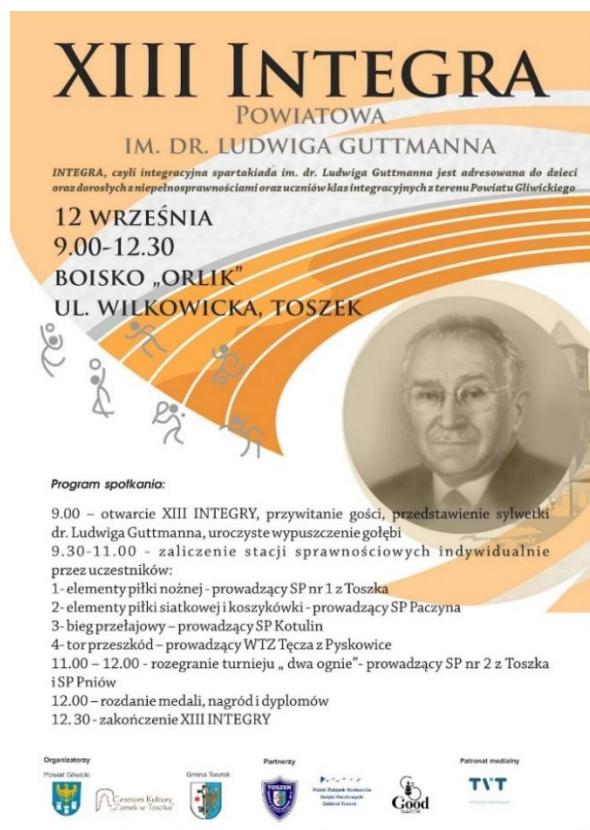
- gminnych obchodach Narodowego Święta Niepodległości - uroczyste podniesienie flagi państwowej przy Szkole Podstawowej nr 1 im. Ireny Sendler w Toszku, udział w mszy świętej oraz przemarsz do pomnika upamiętniającego ofiary wojny na dalszą część uroczystości. W uroczystościach wzięło udział 7 uczniów szkoły (poczet sztandarowy).
- gminnych obchodach upamiętnienia ofiar Tragedii Górnośląskiej. W uroczystościach wzięło udział 7 uczniów.

Centrum Kultury „Zamek w Toszku”

W okresie sprawozdawczym organizowano wydarzenie pn. „INTEGRA”, czyli integracyjną spartakiadę im. dr. Ludwiga Guttanna.

Rysunek 49

Plakat promujący „Integrę” oraz fotorelacja z wydarzenia

źródło:
archiwum Centrum Kultury „Zamek w Toszku”

Centrum Kultury „Zamek w Toszku” współorganizowało ponadto obchody Święta Niepodległości wraz z Gminą Toszek, Parafią pw. św. Katarzyny Aleksandryjskiej w Toszku, Szczepem Harcerskim IGNIS w Toszku. Na Zamku odbyła się II część obchodów, podczas której odbył się koncert operowo-operetkowy pt. „Pieśni Polskie” pod dyktando prof. dr hab. Gabrieli Silvy. W wydarzeniu licznie wzięli udział młodzi i starsi mieszkańcy Gminy Toszek.

Rysunek 50

Fotorelacja z obchodów Święta Niepodległości na Zamku w Toszku

źródło: archiwum Centrum Kultury „Zamek w Toszku”

W maju każdego roku odbywały się *Brewerie Toszeckie*, które miały na celu promocję historii i kultury średniowiecza - walki rycerskie, pokazy mody średniowiecznej, wykłady ekspertów, pasjonatów na temat wieków dawnych.

W maju 2025 r. *brewerie toszeckie* ze względu na niesprzyjającą aurę pogodową odbyły się wyłącznie na wieży zamkowej bez wykorzystania dziedzińca. Na wieży odbywały się prelekcje zaproszonych gości, warsztaty pisania piórem oraz darmowe zwiedzanie wieży w ramach „*Nocy Muzeów*”.

Rysunek 51

*Plakat promujący XIX Brewerie Toszeckie
i Noc Muzeów 2025*

*źródło
: archiwum Centrum Kultury „Zamek w Toszku”*

Rysunek 52

Fotorelacja z Browerii Toszeckich i Nocy Muzeów na zamku w Toszku

źródło: archiwum Centrum Kultury „Zamek w Toszku”

W okresie wakacyjnym organizowano rodzinne zwiedzania zamkowej wieży, a jesienią nocne zwiedzanie wieży. Podczas tego rodzaju imprez można było w atrakcyjny sposób poznać lokalną historię i kulturę. W wydarzeniach każdorazowo bierą udział zarówno dzieci, młodzież, dorośli, seniorzy, całe rodziny.

Rysunek 53

Widok na wieżę zamkową

*źródło:
archiwum Centrum Kultury „Zamek*

Ponadto Centrum Kultury „Zamek w Toszku”

- współpracuje podczas organizacji imprez oraz w celu promowania walorów kulturowych:
  - ze szczeblem harcerskim IGNIS w Toszku, Chorągwią Ziemi Górnośląskiej,
  - Kołami Gospodyń Wiejskich z terenu Gminy Toszek,
  - ze stowarzyszeniami orkiestr dętych z Toszka i Kotulina,
  - Towarzystwem Społeczno-Kulturalnym Niemców Województwa Śląskiego, Koło Toszek (DFK),
- w okresie sprawozdawczym zorganizowano i wspierano m.in. takie inicjatywy jak:
  - udział w targach turystycznych – promocja walorów i zabytków Gminy Toszek;
  - organizacja Gminnych Obchodów Święta Konstytucji 3 Maja, Święta Niepodległości;
  - organizowanie i wspieranie realizacji konkursów, wystaw, festynów, w tym Toszecki Jarmark Wielkanocny i Adwentowy;

Rysunek 54

*Plakat promujący
„Toszecki Jarmark Wielkanocny” 2025*

*źródło:
archiwum Urzędu Miejskiego w Toszku*

- * Toszecki Festiwal Muzyki Organowej i Kameralnej w kościele pw. św. Katarzyny Aleksandryjskiej w Toszku – zabytkowe organy.

Rysunek 55

*Zdjęcia z wydarzenia „Toszecki Festiwal
Muzyki Organowej i Kameralnej”*

*źródło:
archiwum Urzędu Miejskiego w Toszku*

Plakat i zdjęcia z wydarzenia „Toszecki Festiwal Muzyki Organowej i Kameralnej”

**X TOSZECKI FESTIWAL MUZYKI
ORGANOWEJ I KAMERALNEJ A.D. 2025
im. Ks. Prałata Mariana Piotrowskiego**

11 maja   JULIAN GEMBALSKI – organy
HENRYK GEMBALSKI – skrzypce

8 czerwca   DANIEL PRAJZNER – organy
TOMASZ ŚLUSARCZYK – trąbka

7 września   TADEUSZ BARYLSKI – organy
ZESPÓŁ „MUSICA GRAZIOSA”
w składzie:
PAULINA TKACZYK-CICHOŃ – klawesyn
AGNIESZKA KACZMAREK-BIALIC – harfa

5 października   MACIEJ LAMM – organy
ZESPÓŁ WOKALNY „RONDO”
pod dyr. Małgorzaty Podzielny

Kościół Parafialny pw. św. Katarzyny Aleksandryjskiej w Toszku, godz. 19.00

ORGANIZATORZY: GMINA TOSZEK PARAFIA RZYMSKOKATOLICKA
ŚW. KATARZYNY ALEKSANDRYJSKIEJ
W TOSZKU KIEROWNICTWO ARTYSTYCZNE:
MARIOLA BRZOSKA

źródło: archiwum Urzędu Miejskiego w Toszku

b) Kontynuowanie obchodów EDD (Europejskich Dni Dziedzictwa)

Centrum Kultury „Zamek w Toszku”

We wrześniu 2024 i 2025 roku odbyły się Europejskie Dni Dziedzictwa (EDD) na toszeckim zamku. Europejskie Dni Dziedzictwa mają na celu promowanie lokalnej historii i kultury, promowanie dziedzictwa materialnego i niematerialnego regionu.

Rysunek 57

*Obchody Europejskich
Dni Dziedzictwa*

*źródło:
archiwum Centrum Kultury
„Zamek w Toszku”*

W 2025 r. EDD odbyły się pod hasłem „*W stronę architektury. Młode dziedzictwo*” w ramach, których odbyło się darmowe zwiedzanie wieży zamkowej wraz z warsztatami plastycznymi, grami i zabawami dla dzieci i rodzin. W trakcie zwiedzania w sali multimedialnej wyświetlana była „*Legenda o Złotej Kaczce*”.

Rysunek 58

Plakat i fotorelacja z obchodów Europejskich Dni Dziedzictwa na Zamku w Toszku

źródło: archiwum Centrum Kultury „Zamek w Toszku”

2) Zadanie: Wykorzystanie w działaniach promocyjnych Gminy Toszek walorów kulturowych przy współpracy z organizacjami i fundacjami

Gmina Toszek wspierała organizacje pozarządowe udzielając im dotacji celowych na realizację zadań publicznych, które znacznie przyczyniły się do rozwoju dziedzictwa kulturowego i pamięci historycznej w ramach trybu pozakonkursowego (tzw. „małe granty”), zgodnie z art. 19a ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i wolontariacie (t.j. Dz. U. z 2025 r. poz. 1338 z późn. zm.).

W roku 2024 udzielono dotacji celowej na realizację zadania publicznego:

- 1) „*Letnie granie w plenerze – warsztaty muzyczne*” w kwocie: 10.000,00 zł dla Stowarzyszenia Orkiestra Dęta Toszek, ul. Wiejska 24, 44-180 Toszek;
- 2) „*Rosenmontag 2024 – odrobina Nadrenii w Toszku*” w kwocie: 5.250,00 zł dla Towarzystwa Społeczno-Kulturalnego Niemców Województwa Śląskiego, ul. Wczasowa 3, 47-400 Racibórz;
- 3) „*Wieczór bajek 2024*” w kwocie: 1.500,00 zł dla Towarzystwa Społeczno-Kulturalnego Niemców Województwa Śląskiego, ul. Wczasowa 3, 47-400 Racibórz.
- 4) „*Rajd szlakiem zabytków Ziemi Toszeckiej 2024*” w kwocie: 3.000,00 zł dla Towarzystwa Społeczno-Kulturalnego Niemców Województwa Śląskiego, ul. Wczasowa 3, 47-400 Racibórz;
- 5) „*Warsztaty orkiestrowe*” w kwocie: 8.300,00 zł dla Stowarzyszenia Orkiestra Dęta Kotulin, ul. Świńska 31, 44-180 Kotulin.

W roku 2025 udzielono dotacji celowej na realizację zadania publicznego:

- 1) „Rosenmontag 2025 – odrobina Nadrenii w Toszku” w kwocie: 3.700,00 zł dla Towarzystwa Społeczno-Kulturalnego Niemców Województwa Śląskiego, ul. Wczasowa 3, 47-400 Racibórz;
- 2) „Wieczór bajek 2025” w kwocie: 1.600,00 zł dla Towarzystwa Społeczno-Kulturalnego Niemców Województwa Śląskiego, ul. Wczasowa 3, 47-400 Racibórz;
- 3) „Rajd szlakiem zabytków Ziemi Toszeckiej 2025” w kwocie: 4.200,00 zł dla Towarzystwa Społeczno-Kulturalnego Niemców Województwa Śląskiego, ul. Wczasowa 3, 47-400 Racibórz;
- 4) „Pod ramię z tradycją – pielęgnowanie tradycji i postaw patriotycznych wśród młodzieży poprzez zakup strojów dla sekcji mažorettek „Magnolia” w kwocie: 9.950,00 zł dla Stowarzyszenia „Razem dla Kotulina”, ul. Kolejowa 25, 44-180 Kotulin;
- 5) „Dobrze gramy i wyglądamy – doposażenie członków Orkiestry w okrycia wierzchnie” w kwocie: 10.000,00 zł dla Stowarzyszenia Orkiestra Dęta Toszek, ul. Wiejska 24, 44-180 Toszek.

W okresie sprawozdawczym Gmina Toszek współpracowała ponadto:

- a) ze Stowarzyszeniem Lokalna Grupa Działania „Leśna Kraina Górnego Śląska”;
- b) z Towarzystwem Społeczno Kulturalnym Niemców Województwa Śląskiego, Koło Toszek (DFK Toszek);
- c) z Towarzystwem Przyjaciół Ziemi Toszeckiej;
- d) z Orkiestrami Dętymi z Toszka i Kotulina;
- e) z Kołami Gospodyń Wiejskich z Gminy Toszek – współpraca w szczególności przy organizacji Toszeckiego Jarmarku Adwentowego i Wielkanocnego 2024 i 2025 – promocja rękodzieła oraz lokalnych produktów także przez rękodzielników.

Centrum Kultury „Zamek w Toszku”

Zamek w Toszku podejmował regularną współpracę z Towarzystwem Przyjaciół Ziemi Toszeckiej, Orkiestrami Dętymi w Toszku i Kotulinie, DFK Toszek, Kołami Gospodyń Wiejskich w celu promowania walorów kulturowych Gminy Toszek, współorganizacji imprez.

3) Zadanie: Organizacja wystaw plenerowych promujących kulturę i dziedzictwo kulturowe w przestrzeniach publicznych na terenie Gminy Toszek

Organizacja wystaw plenerowych promujących kulturę i dziedzictwo kulturowe w przestrzeniach publicznych na terenie gminy Toszek:

Wystawy:

- a) „Bawiłem się żołnierzami – Od insurekcji do Powstania Kościuszkowskiego”

Rysunek 59

Wystawa „ „Bawiłem się żołnierzami – Od insurekcji do Powstania Kościuszkowskiego”

źródło: archiwum Centrum Kultury „Zamek w Toszku”

Szkoła Podstawowa nr 1 im. Ireny Sendler w Toszku w Toszku

Podczas corocznych pikników szkolnych adresowanych nie tylko do rodziców uczniów, ale całej toszeckiej społeczności udostępniana była wystawa w szkolnym muzeum „Życie codzienne mieszkańców Toszka w XX wieku: dom – szkoła – praca” - uczniowie pełnili funkcję przewodników.

Ponadto uczniowie i rodzice włączali się w prace przy organizowaniu Jarmarku Adwentowego – były to prace porządkowe oraz sprzedaż ciast świątecznych i własnoręcznie wykonanych ozdób świątecznych.

4) Zadanie: Wspieranie imprez kulturalnych, popularyzujących dziedzictwo kulturowe gminy:

a) Systematyczne uzupełnianie ekspozycji historycznej dot. zamku w Toszku i okolicy w Centrum Ekspozycji Historycznych Zamek w Toszku

Stała promocja Zamku w Toszku poprzez:

- promocję działalności Centrum Ekspozycji Historycznych w zamkowej wieży, wzbogacenie oferty edukacyjnej o nowe elementy – podchody i grę w podziemiach, organizację letniego rodzinnego zwiedzania, ofertę turystyczną dla grup zorganizowanych;

Rysunek 60

Logo Centrum Ekspozycji Historycznych w Centrum Kultury „Zamek w Toszku”

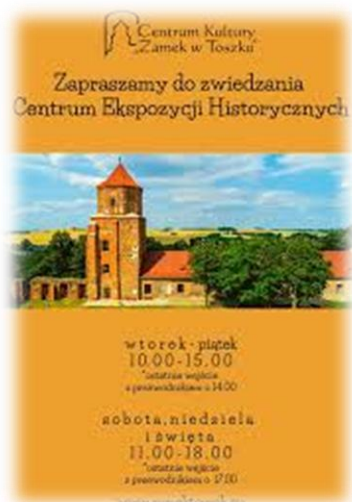

źródło: archiwum Centrum Kultury „Zamek w Toszku”

Na IV piętrze dostępna jest wystawa stała. Podzielona ona jest tematycznie na trzy części: Przedwojenny Toszek, Browar Toszecki i życie dr. Ludwiga Guttmanna. Wystawa promuje dziedzictwo historyczne i kulturowe Gminy Toszek. Wystawa wciąż jest uzupełniana o nowe przedmioty związane z dziedzictwem kulturowym i historycznym.

Rysunek 61

Broszura Centrum Ekspozycji Historycznych w Centrum Kultury „Zamek w Toszku”

źródło: archiwum Centrum Kultury „Zamek w Toszku”

W lipcu 2025 r. na I piętrze wieży zamkowej odbył się wernisaż wystawy pt. „Z serca Gminy – made by Toszek”. Na ekspozycji zaprezentowane zostały prace i kolekcje mieszkańców Gminy Toszek, które z niezwykłą wrażliwością i zaangażowaniem tworzą. Wystawa dostępna była do końca wakacji.

Rysunek 62

Plakat promujący wernisaż wystawy „Z serca Gminy – made by Toszek”

źródło: archiwum Centrum Kultury „Zamek w Toszku”

- coroczne wydawanie folderu informacyjnego z ofertą edukacyjną i turystyczną Zamku w Toszku, dystrybucję folderu wśród turystów oraz poprzez rozsyłanie folderu do szkół i przedszkoli na terenie woj. śląskiego i opolskiego;
- wydanie folderów promocyjno-informacyjno-edukacyjnych w ramach dofinansowań ze Śląskiej Organizacji Turystycznej;

- bieżącą promocję działalności CEH-u w mediach społecznościowych Facebook Zamek w Toszku, na stronie zamektoszek.eu w formie plakatów i filmów video;
- promocję w lokalnej prasie „Po troszku o Toszku”;
- promocję w regionalnej telewizji TVT.

Na terenie toszeckiego Zamku znajdują się cztery informatory audio mówiące o Zamku i jego historii. Bezpośrednich informacji turysta może uzyskać również w recepcji Centrum Ekspozycji Historycznych i w biurze Centrum Kultury „Zamek w Toszku”. Na terenie obiektu znajduje się jedna gabłota informacyjna i tablica z historią Zamku.

b) Organizowanie we współpracy z sołtysami corocznych festynów promujących dziedzictwo kulturowe oraz tradycje związane z dożynkami i kiermaszami bożonarodzeniowymi,

- Organizacja toszeckich jarmarków
  - Wielkanocny i Adwentowy 2024 - 2025;
- współorganizacja wydarzeń:
  - Festiwal Krepla,
  - Parada Orkiestr;
- promocja rękodzieła oraz lokalnych produktów przez rękodzielników, Kół Gospodyń Wiejskich z gminy Toszek;
- „Toszecki Festiwal Muzyki Organowej i Kameralnej” - promocja zabytku - kościół pw. św. Katarzyny Aleksandryjskiej w Toszku.

Centrum Kultury „Zamek w Toszku”

- zorganizowany został przez Bibliotekę w Toszku konkurs bożonarodzeniowy na najpiękniejszy wieniec adwentowy w ramach Jarmarku Adwentowego. W konkursie chętnie wzięły udział rodziny z dziećmi z Gminy Toszek.
- wspólnie z Gminą Toszek organizowano Toszecki Jarmark Adwentowy.
- zorganizowany został przez Bibliotekę w Toszku powiatowy konkurs na najpiękniejszą kroszonkę w ramach Jarmarku Wielkanocnego na rynku w Toszku.

c) Organizowanie rajdów młodzieżowych

Szkoły z terenu gminy Toszek organizowały różne spotkania młodzieży, w tym również odbywały się wycieczki/ rajdy rowerowe uczniów trasami zabytków ziemi toszeckiej.

Część uczniów brało ponadto w rajdzie „Szlakiem zabytków Ziemi Toszeckiej” organizowanym corocznie przez Towarzystwo Społeczno-Kulturalnego Niemców Województwa Śląskiego.

W ramach organizacji 300-lecia pomnika św. Jana Nepomucena na rynku w Toszku zorganizowany został rajd rowerowy „Szlakiem nepomuków ziemi toszeckiej”

Rysunek 63

Plakat z rajdu rowerowego „Szlakiem nepomuków ziemi toszeckiej”

*źródło:
archiwum Urzędu Miejskiego w Toszku*

d) Organizowanie spotkań z ciekawymi ludźmi

W roku 2023 Centrum Kultury „Zamek w Toszku” otrzymało środki z Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego w ramach programu Promocja Czytelnictwa na realizację zadań biblioteki powiatowej. W ramach otrzymanych środków zrealizowane zostało w roku 2024 zadanie „Czytam! Nowocześnie!”. Zadanie polegało na zorganizowaniu cyklu wydarzeń literackich o zasięgu powiatowym. Zadanie dofinansowano ze środków Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego pochodzących z Funduszu Promocji Kultury – państwowego funduszu celowego.

Zaplanowane zostały spotkania z pisarzami literatury dziecięcej, rodzinne warsztaty związane z legendami, baśniami i bajkami śląskimi o charakterze integracyjnym oraz wykorzystujące nowe technologie, powiatowy rodzinny konkurs literacko-plastyczny. Działania realizowane były w bibliotece w Toszku oraz w czterech partnerskich bibliotekach pow. gliwickiego. Zadanie adresowane było do dzieci w wieku 7-10 lat oraz ich rodziców/opiekunów, z powiatu gliwickiego.

5) Zadanie: Organizacja konkursów w szkołach dotyczących tematyki lokalnego dziedzictwa kulturowego

Szkoła Podstawowa nr 1 im. Ireny Sendler w Toszku

- a) pozyskiwanie zbiorów muzeum szkolnego, Nauczyciele i uczniowie, mieszkańcy miasta;
- b) udział w opracowywanym wirtualnym spacerze po muzeum szkolnym „Muzeum w starej szkole” za pomocą programu komputerowego;

- c) zorganizowanie „Pikniku Rodzinnego” dla mieszkańców miasta i gminy w ramach którego promowano zbiory szkolnego muzeum – wystawa pn. „*Życie codzienne mieszkańców Toszka w XX wieku: dom - szkoła - praca*”. Udział – kilkaset osób;
- d) organizacja lekcji muzealnych dla dzieci przedszkolnych i szkół gminnych w szkolnym muzeum;
- e) organizacja we współpracy z DFK Gliwice i DFK Toszek „*V Rejonowego Konkursu Recytatorskiego Poezji i Prozy Josepha von Eichendorffa*”.
W ramach konkursu uczniowie recytowali wiersze i czytali fragmenty prozy Josepha von Eichendorffa – poety związanego ziemią toszecką.
W konkursie rywalizowało 53 uczniów szkół podstawowych naszego rejonu.
Honorowy patronat nad konkursem objęli: Starosta Gliwicki, Burmistrz Toszka Towarzystwo Społeczno – Kulturalne Niemców Województwa Śląskiego.
W skład Komisji konkursowych, wchodził wykładowcy akademicy, nauczyciele języka niemieckiego i członkowie mniejszości niemieckiej.

Rysunek 64

Zdjęcia z „V Rejonowego Konkursu Recytatorskiego Poezji i Prozy Josepha von Eichendorffa”

źródło: archiwum Urzędu Miejskiego w Toszku

- f) organizacja imprez historycznych i patriotycznych z okazji Święta Edukacji Narodowej, Symboli Narodowych, Konstytucji 3 Maja, Święta Niepodległości, w których udział bierze cała społeczność szkolna;
- g) poczet sztandarowy oraz delegacja szkoły uczestniczyły w patriotycznych uroczystościach organizowanych na terenie miasta i gminy Toszek;

Rysunek 65

Obchody Święta Niepodległości

źródło:
archiwum Urzędu Miejskiego w Toszku

6) **Zadanie: Promocja w środkach masowego przekazu dziedzictwa kulturowego miasta i gminy oraz tematyki związanej z ochroną zabytków:**

a) **Zamieszczanie informacji dotyczących konkursu plastycznego pt. „Zabytki Gminy Toszek” w środkach masowego przekazu – prasa, strona internetowa samorządu oraz jednostek organizacyjnych gminy**

Wszystkie podjęte działania były udokumentowane zdjęciami i zamieszczone w mediach społecznościowych oraz stronie internetowej. Zamieszczane były informacje na temat zarówno szkolnych, jak i gminnych wydarzeń promujących Gminę Toszek.

b) **Promocja w prasie lokalnej oraz gazecie samorządowej „Po troszku o Toszku”**

Rysunek 66

Screen ze strony internetowej samorządu z udostępnieniem artykułów dotyczących zabytków (Gminna gazeta samorządowa „Po troszku o Toszku” nr 5/2025 oraz 9/2025)

źródło: archiwum Urzędu Miejskiego w Toszku

2. Kierunek działania IV. 9 Utworzenie bazy danych o niematerialnych zabytkach Gminy Toszek

1) **Zadanie: Kontynuacja działań w zakresie opracowania folderów promocyjnych, map, przewodników i ich promowania – Rocznik Toszecki, foldery i mapy Gminy Toszek**

W 2025 r. w sołectwie Ciochowice została zamontowana nowa tablica informacyjna pt. „Relikty siedziby rycerskiej w Ciochowicach”

Rysunek 67

*Tablica informacyjna w Ciochowicach
„Relikty siedziby w Ciochowicach”*

*źródło:
archiwum Urzędu Miejskiego w Toszku*

Centrum Kultury „Zamek w Toszku

W 2025 r. dodrukowano foldery oraz broszury promocyjne z informacją o ofercie dla turystów indywidualnych oraz grup zorganizowanych. Broszura powstała we współpracy z lokalnymi przedsiębiorcami.

Nakład kształtował się następująco:

- folderów to 2000 szt.,
- broszur 1500 szt.,
- ulotek z ofertą weselną 3000 szt.

Częściowo dofinansowano ze środków Śląskiej Organizacji Turystycznej.

W wieży Centrum Kultury „Zamek w Toszku” działa recepcja CEH, gdzie są dostępne informacje dot. miejscowych atrakcji turystycznych. Można tam pobrać aktualne foldery informacyjno-promocyjne.

Rysunek 68

Broszura Informacyjjna

*źródło:
archiwum Centrum Kultury
„Zamek w Toszku”*

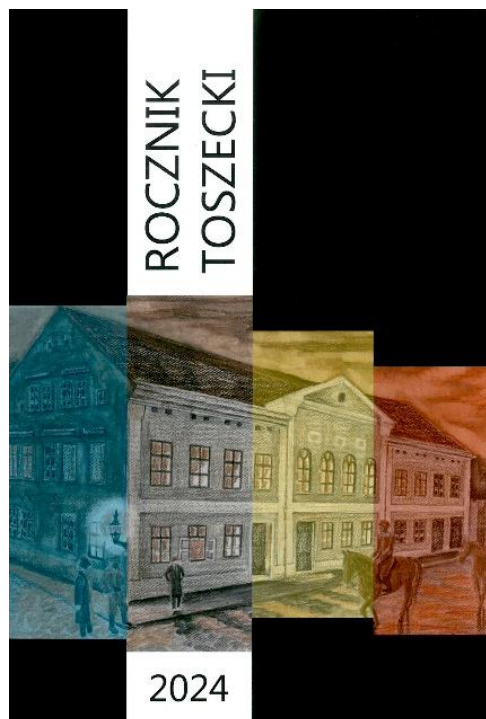

Gmina Toszek wykorzystuje zabytki i dziedzictwo kulturowe w procesie kreowania swojego wizerunku poprzez wydawanie folderów, broszur, eleganckich pocztówek oraz w postaci materiałów multimedialnych.

Wydano następujące publikacje promujące lokalne zabytki i dziedzictwo kulturowe Gminy Toszek w postaci:

- 1) Rocznik Toszecki 2024 – 500 szt.;
- 2) Rocznik Toszecki 2025 – 500 szt.;

Okladka i spis treści Rocznika Toszeckiego 2024

źródło: archiwum Urzędu Miejskiego w Toszku

SPIS TREŚCI

Rocznik Toszecki 2024

Werner Pollok

Wspomnienia z roku 1945 z Toszka i Boguszyc

ks. Sebastian Benz, prof. Józef Musielok

Parafia św. Katarzyny Aleksandryjskiej w Toszku w latach 1964–1978 w oczach jej proboszcza Ludwika Zettelmana. Część VII – ostatnie lata posługi w Toszku

dr Klaudia Janicka

Słów kilka na temat podań o patronie przebiegającej przez Toszek Drogi św. Jakuba

Konrad Krupa

Genealogia rodziny Kachel z Toszka. Część III

Adam Wrazidło

Tradycja misterium Męki Pańskiej w Kotulinie

Romuald Haliniak, Piotr Koperwas

Kataster karoliński miasta Toszka z lat 1722–1726. Źródło informacji statystycznych z początku XVIII wieku

Piotr Kunce

Richard Kosubek (1871–1946). Menedżer kultury sprzed 100 lat

Krzyszyna Popanda

Posadowscy – trzy wieki dziejów

Damian Halmer, Maciej Goliszewski

Najmłodsze lata sir Ludwiga Guttmana w świetle jego zapisków autobiograficznych

Katarzyna Szopa-Wycisk

Podzieleni potężaniem czy potężeni podzieleniem? Część III

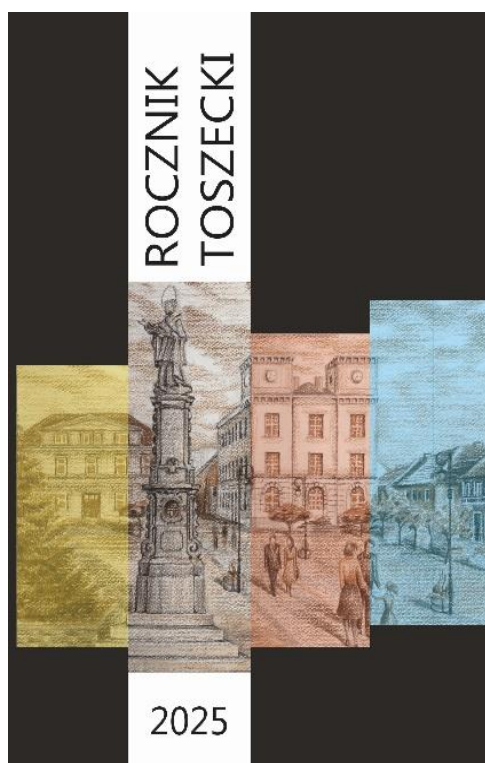
Piotr Kunce

Miałam klasę, w której było nawet 42 dzieci – i trzeba było je jakoś ogarnąć! (rozmowa z Elżbietą Zdrzałek i Mariolą Podbrozną)

Piotr Kunce

Ukraińcy u toszeckich rodzin

Okladka i spis treści Rocznika Toszeckiego 2025

źródło: archiwum Urzędu Miejskiego w Toszku

SPIS TREŚCI

Rocznik Toszecki 2025

Radosław Zdaniewicz

Blżej Strzelec czy Toszka? Wieś Płużnica Wielka w dobie średniowiecza

Adam Frużyński

Historia gazowni w Toszku

Barbara Poloczek, Piotr Kunce

Pierwsze lata wodociągów i kanalizacji w Toszku. Wybrane zagadnienia

Józef Musielok, Piotr Kunce

Dzieje parafii pw. św. Katarzyny Aleksandryjskiej w Toszku w czasie posługi ks. prob. Tomasza Labusza. Część I – od rozpoczęcia posługi do chwili wkroczenia Armii Radzieckiej

Piotr Koperwas

Z dziejów opozycji antyhitlerowskiej w Ziemięcicach (1936–1940)

Piotr Kunce (oprac.)

Lista internowanych, deportowanych, aresztowanych osób w 1945 roku z miejscowości należących do gminy Toszek

Ewelina Chwała

Rys historyczny Orkiestry Dętej Toszek z okazji 60-lecia istnienia

Dominika Panek

Centrum Kultury „Zamek w Toszku” – kiedyś i dziś

Piotr Kunce

Nasz zakład jest dzisiaj jedynym w okolicy, który wykonuje elementy drewniane na potrzeby zabytkowych kamienic. Z Horstem Zwiorkiem, właścicielem 100-letniego zakładu stolarskiego w Toszku, rozmawia Piotr Kunce

Damian Halmer

Jonas Grätzer – śląski lekarz, statystyk, historyk medycyny z Toszka

Krzyszyna Popanda

Znaki naszej wiary

Fotorelacja ze spotkania promującego „Rocznik Toszecki”

źródło: archiwum Urzędu Miejskiego w Toszku

3. Kierunek działania IV. 10 Wykorzystanie mediów do popularyzacji zasobów kulturowych

1) Zadanie: Promocja w środkach masowego przekazu dziedzictwa kulturowego Gminy Toszek oraz tematyki związanej z ochroną zabytków

Rozpowszechnianie wiedzy o szlakach kulturowych promujących zabytki na terenie regionu poprzez portal społecznościowy Miasta i Gminy Toszek

Forma rozpowszechniania wiedzy – portal społecznościowy Gminy i Miasta Toszek, strona www.toszek.pl.

Promocja w środkach masowego przekazu dziedzictwa kulturowego miasta i gminy oraz tematyki związanej z ochroną zabytków:

- a) zamieszczanie informacji dotyczących konkursu na możliwość pozyskania dotacji celowej z budżetu gminy Toszek na renowację zabytków wpisanych do rejestru - w środkach masowego przekazu - prasa, strona internetowa;
- b) promocja w prasie lokalnej, w gazecie samorządowej „Po troszku o Toszku”;
- c) promocja w telewizji regionalnej TVT.

Szkoła Podstawowa w Kotulinie

W ramach działań promujących dziedzictwo kulturowe podejmowano inicjatywy mające na celu popularyzację tradycji oraz gwary śląskiej poprzez organizację cyklicznej imprezy „Dzień Regionu”. Wydarzenie odbywa się w zabytkowym pałacu w Kotulinie, stanowiącym siedzibę Szkoły Podstawowej, co dodatkowo podkreśla jego walor historyczny i kulturowy.

To festiwal, podczas którego dzieci i młodzież szkolna, a także kotulińskie zespoły artystyczne (Mażoretki „Magnolia”, Orkiestra „Bajtle Grajtle”) zaprezentowały bogaty program artystyczny. Nie zabrakło tańca, scen teatralnych, utworów muzycznych, opowiadań – w roku 2024 wszystko odbyło się pod hasłem „Piyknie, bo po ślonsku”. Występom towarzyszyła bogata oferta gastronomiczna przygotowana przez rodziców i przyjaciół szkoły.

Rysunek 72

Fotorelacja z imprezy „Dzień Regionu 2024”

źródło: archiwum Urzędu Miejskiego w Toszku

Centrum Kultury „Zamek w Toszku”

Na stronie internetowej zamektoszek.eu, portalu społecznościowym Facebook „Zamek w Toszku” oraz Instagramie na bieżąco zamieszczane są materiały promocyjne dot. dziedzictwa kulturowego miasta i gminy oraz zabytkowego Zamku w Toszku w formie zdjęć oraz filmów promocyjnych.

Do szkół przesyłane są foldery i broszury promocyjne z ofertą edukacyjną. Promocja w regionalnej telewizji TwojeMedia.TV.

W sierpniu 2025 r. Zamek w Toszku gościł Radio eM. Była to okazja, by promować zamek w Toszku na antenie Polskiego Radia Program 1 w dwóch wejściach na żywo w programie „Cztery Pory Roku”.

Rysunek 73

Fotorelacja z udzielania wywiadu dla Polskiego Radia

źródło: archiwum Centrum Kultury „Zamek w Toszku”

Prowadzone jest również „Młodzieżowe archiwum lokalnej kultury w Gminie Toszek – Szuflada”.

Rysunek 74

*Print screen ze strony
„Młodzieżowego archiwum
lokalnej kultury w Gminie
Toszek Szuflada”*

*źródło: archiwum Centrum Kultury
„Zamek w Toszku”*

Przekaz promocji dziedzictwa kulturowego Gminy Toszek oraz tematyki związanej z ochroną zabytków odbywał się poprzez następujące media: samorządową gazetę „Po troszku o Toszku” wydawaną przez samorząd, media społecznościowe samorządu, w gazecie „Wiadomości Powiatu Gliwickiego” oraz na portalu Powiatu Gliwickiego, w telewizji lokalnej TVT, a także wydawanie różnego rodzaju publikacji, (w szczególności wydawanie Roczników Toszeckich, objęcie wydarzeń honorowym patronatem Burmistrza Toszka i wiele innych).

Szkoła Podstawowa w Paczynie

Promocja dziedzictwa kulturowego Gminy Toszek oraz tematyki związanej z ochroną zabytków w telewizji szkolnej oraz na szkolnym facebooku www.facebook.com/szk.pod.paczyna.

Centrum Kultury „Zamek w Toszku”

Na stronie internetowej zamektoszek.eu oraz Facebook „Zamek w Toszku” zamieszczane były materiały promocyjne dot. dziedzictwa kulturowego miasta i gminy oraz zabytkowego Zamku w Toszku w formie zdjęć oraz filmów promocyjnych, tworzone jest kalendarium imprez.

Rysunek 75

*Broszura Informacyjna
- Kalendarium wydarzeń 2025*

*źródło: archiwum Centrum Kultury
„Zamek w Toszku”*

Co roku Zamek w Toszku z własnych środków drukował foldery promujące ofertę turystyczną dla grup zorganizowanych i turystów indywidualnych. Foldery są dystrybuowane podczas targów turystycznych oraz w zamkowej wieży i kawiarni. Zamek w Toszku promowany jest przez bloggerów-podróżników, którzy odwiedzają Zamek w Toszku, a następnie w grupach o charakterze podróżniczym, turystycznym udostępniają informacje wraz z fotografiami Zamku. Zamek w Toszku jest aktywnym uczestnikiem mediów społecznościowych – Facebook, TikTok.

Rysunek 76

Widok na miasto Toszek

źródło: archiwum Urzędu Miejskiego w Toszku

Podsumowanie

Zadania określone w „Gminnym Programie Opieki nad Zabytkami Gminy Toszek na lata 2022-2025” w latach 2024-2025 były realizowane w wyniku działań prawnych, finansowych i programowych samorządu toszeckiego wspólnie z posiadaczami i użytkownikami obiektów zabytkowych, organizacjami pozarządowymi i stowarzyszeniami regionalnymi z terenu Gminy Toszek.

W okresie sprawozdawczym podejmowano szereg działań związanych z dbałością o zachowanie istniejących walorów zabytkowych oraz wykorzystaniem zasobów dziedzictwa kulturowego w polityce rozwoju Gminy. Podjęto działania związane z zahamowaniem degradacji substancji zabytkowej, kształtowaniem atrakcyjnego wizerunku Gminy Toszek, oraz ze zwiększeniem atrakcyjności zabytków dla potrzeb społecznych, turystycznych i edukacyjnych.

Ponadto wskazano w jaki sposób kształtował się rozwój i promocja walorów turystycznych, z wykorzystaniem w tym celu obiektów zabytkowych, bogactwa przyrody oraz regionalnej tradycji. Przedstawiono wysoką aktywność instytucji kultury oraz wielu działań edukacyjnych w zakresie zachowania dziedzictwa kulturowego.

Do najważniejszych osiągnięć w okresie sprawozdawczym należy w szczególności realizacja zadań inwestycyjnych obejmujących:

- „Remont I i II piętra Urzędu Miejskiego w Toszku”,
- „Wymiana stolarki okiennej w budynku bramnym Zamku w Toszku”,
- „Wykonanie prac konserwatorskich przy pomniku św. Jana Nepomucena na rynku w Toszku wraz z towarzyszącymi robotami budowlanymi”.

Cykliczność podejmowanych działań, szczególnie edukacyjnych, z uwzględnieniem historii i tradycji Gminy Toszek, pozwoliło w miarę posiadanych sił i środków budżetowych na osiągnięcie zamierzonych efektów, w tym w szczególności zwiększenie świadomości społeczności lokalnej w zakresie ochrony dziedzictwa kulturowego.

Realizacja „Gminnego Programu Opieki nad Zabytkami Gminy Toszek na lata 2022-2025” przyczyniła się do realizacji podstawowych zadań nałożonych na samorząd poprzez zachowanie jej dziedzictwa kulturowego oraz kształtowanie atrakcyjnego wizerunku jednostki samorządu terytorialnego na zewnątrz. Realizacja Programu stała się też okazją do analizy i wyciągnięcia wniosków na przyszłość. Należy zatem uznać, iż założone w dokumencie cele w latach 2024-2025 zostały osiągnięte.

UZASADNIENIE

Uchwałą Nr XXXV/451/2021 Rady Miejskiej w Toszku z dnia 24 listopada 2021 r. został przyjęty "Gminny Program Opieki nad Zabytkami Gminy Toszek na lata 2022-2025". Stosownie do dyspozycji art. 87 ust. 5 ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (t.j. Dz. U. z 2024 r. poz. 1292 z późn. zm.) organ wykonawczy sporządza, co dwa lata, sprawozdanie z jego realizacji, które przedstawia radzie gminy.

Załącznik do przedmiotowej uchwały prezentuje zakres działań podejmowanych przez toszecki samorząd w zakresie opieki nad zabytkami w drugim okresie sprawozdawczym, tj. przypadającym na lata 2024-2025.

Podjęcie przedmiotowej uchwały stanowi realizację ustawowego wymogu odniesienia się przez Radę Miejską w Toszku do przedłożonego przez Burmistrza Toszka sprawozdania z realizacji gminnego programu opieki nad zabytkami, tym samym podjęcie niniejszej uchwały wydaje się w pełni uzasadnione.